

Kansspelautoriteit

Leidraad Wet ter voorkoming witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)

De Wwft in de kansspelsector

December 2023

Inhoud

1	Achtergrondinformatie	4
1.1	Het doel van de leidraad	4
1.2	De achtergrond van anti-witwaswetgeving	4
1.3	De reikwijdte van de Wwft voor kansspelaanbieders	5
1.4	Wat is witwassen?	5
1.5	De begrippen instelling en cliënt	6
2	Risicomanagement	7
2.1	De risico gebaseerde benadering van de Wwft	7
2.2	Risico's vastleggen, beoordelen en actueel houden	7
2.3	Het beheersen en monitoren van de beoordeelde risico's	7
2.4	Overige onderdelen van het risicomanagement	8
3	Cliëntenonderzoek	9
3.1	In welke gevallen wordt het cliëntenonderzoek uitgevoerd?	9
3.2	Altijd een zakelijke relatie	9
3.2.1	<i>Op welk moment wordt de zakelijke relatie aangegaan?</i>	10
3.3	Identificatie en de verificatie	10
3.3.1	<i>Documenten, gegevens of inlichtingen bij identificatie en verificatie</i>	11
3.3.2	<i>Een voldoende betrouwbaar identificatiemiddel</i>	13
3.3.3	<i>Introducerend of uitbesteed cliëntenonderzoek</i>	15
3.4	Het risicoprofiel van de cliënt	16
3.5	Voortdurende controle op de zakelijke relatie en de transacties	16
3.5.1	<i>Een controle op de transacties van de relatie</i>	17
3.5.2	<i>Handmatige of automatische transactiemonitoring</i>	17
3.5.3	<i>Het opschorten van transacties</i>	18
3.6	Het onderzoek naar de bron van middelen	18
3.6.1	<i>Starten van een onderzoek naar de bron van middelen</i>	18
3.6.2	<i>Wijze van onderzoek bron van middelen</i>	20
3.7	Verscherpt cliëntenonderzoek	24
3.7.1	<i>Inwoners van geografische gebieden met een hoger risico</i>	24
3.7.2	<i>Politiek prominente personen (PEP's)</i>	25
3.7.3	<i>Passende risicobeheersystemen</i>	25
3.7.4	<i>Maatregelen bij PEP's</i>	26
3.7.5	<i>Maatregelen na een PEP-status</i>	28
3.8	Het beëindigen van de zakelijke relatie	29
3.8.1	<i>Het heropenen van de beëindigde relatie</i>	29

4	Het melden van ongebruikelijke transacties	31
4.1	Transacties	31
4.2	Transacties die (niet) gemeld moeten worden	31
4.3	Objectieve en subjectieve indicatoren	31
	4.3.1 <i>Objectieve indicatoren</i>	32
	4.3.2 <i>Subjectieve indicatoren</i>	33
4.4	De meldplicht	33
4.5	Meldtermijn	34
4.6	Zakelijke relatie verbreken bij ongebruikelijke transacties?	34
4.7	Een anoniem meldkanaal voor werknemers	35
4.8	Wat betekent de vrijwaring?	35
4.9	Wat betekent de geheimhoudingsplicht?	36
	4.9.1 <i>Uitzondering op de geheimhoudingsplicht</i>	36
5	Bewaren van bewijsstukken en opleiding	37
5.1	Bewaren	37
5.2	Gegevensbescherming	37
5.3	Opleiding	38
6	Toezicht en handhaving	40
6.1	Toezicht en handhaving	40
6.2	Openbaarmaking	41
6.3	Het openbaar ministerie (OM)	42

1 Achtergrondinformatie

1.1 Het doel van de leidraad

De Kansspelautoriteit is sinds 1 april 2012 toezichthouder op de Wet op de Kansspelen (hierna: Wok).¹ Sinds 1 januari 2016 is zij ook aangewezen als toezichthouder op de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: Wwft).²

Er is een algemene leidraad Wwft van het Ministerie van Financiën en Ministerie van Justitie en Veiligheid (meest recente versie juli 2020). Daarnaast hebben toezichthoudende autoriteiten sectorspecifieke leidraden gepubliceerd. In juli 2019 publiceerde de Kansspelautoriteit de eerste leidraad Wwft specifiek voor de kansspelsector. In februari 2021 publiceerde de Kansspelautoriteit de tweede leidraad, in verband met de inwerkingtreding van de Wet Kansspelen op Afstand (hierna: Koa). Dit is de derde versie van de Leidraad Wwft.

Met de leidraad biedt de Kansspelautoriteit een handreiking aan de kansspelaanbieders die onder toezicht staan van de Kansspelautoriteit en daarnaast onder de Wwft vallen. Dat betekent dat de leidraad is toegeschreven op de kansspelsector en de wettelijke verplichtingen die voornamelijk relevant zijn voor de kansspelsector worden uitgelicht. In de leidraad is met voetnoten aangegeven naar welke wettelijke verplichting wordt verwezen.

De leidraad komt niet in de plaats van wet- en regelgeving. De leidraad is geen juridisch bindend document als bedoeld in artikel 1:3 vierde lid van de Algemene wet bestuursrecht. De voorbeelden in deze leidraad zijn niet uitputtend en zijn niet altijd als voldoende aan te merken voor de naleving van de wettelijke vereisten. De Kansspelautoriteit handhaaft op grond van de wet- en regelgeving, niet op grond van de leidraad.

1.2 De achtergrond van anti-witwaswetgeving

De Wwft heeft als doel het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen en terrorismefinanciering. Het voorkomen van witwassen is van groot maatschappelijk belang voor een effectieve bestrijding van ernstige vormen van criminaliteit. Het versluieren of verhullen van de herkomst van crimineel verdiend geld stelt personen in staat om uit de handen van onder meer overheidsinstanties te blijven en bovendien te profiteren van het crimineel verdiende geld.

¹ Artikel 33b, van de Wok

² Artikel 1d, eerste lid, onderdeel f, van de Wwft

Dit kan bijvoorbeeld door zich met dat geld een positie te verwerven in de bovenwereld en daarmee invloed uit te oefenen (ondermijning). Daarom is witwassen een ernstige bedreiging voor de maatschappij, de economie en tast het ook de integriteit van de financiële sector aan. De belangrijkste verplichtingen van de Wwft, het uitvoeren van cliëntenonderzoek en het melden van ongebruikelijke transacties, maakt het personen moeilijker te (blijven) profiteren van het crimineel verdiende geld en kan waardevolle aanknopingspunten opleveren voor een opsporingsonderzoek.

1.3 De reikwijdte van de Wwft voor kansspelaanbieders

Speelcasino's vallen al lang onder de Wwft. Sinds de vierde anti-witwasrichtlijn van de Europese Unie in werking is getreden vallen ook alle overige kansspelaanbieders onder de Wwft.³

De Wwft geeft de mogelijkheid om bij een bewezen laag risico op witwassen een vrijstelling te verlenen voor Wwft-verplichtingen aan bepaalde kansspelaanbieders,⁴ met uitzondering van speelcasino's en aanbieders van Koa.⁵ In de Uitvoeringsregeling van de Wwft staat vermeld dat de vrijstelling voor de anti-witwasverplichtingen van toepassing is op alle huidige, overige aanbieders in de kansspelsector.⁶

Deze leidraad geldt dan ook alleen voor speelcasino's⁷ en aanbieders van Koa.⁸

1.4 Wat is witwassen?

Alle handelingen die worden gedaan met geld van illegale herkomst kunnen gezien worden als witwassen. Hierbij kan bij een speelcasino gedacht worden aan depotstortingen waarbij niet kan worden vastgesteld dat het geld van de stortingen is gewonnen door deelname aan het kansspel. Ook het opzettelijk verliezen aan een andere speler of het inwisselen van kleine coupures voor speelpenningen en na niet of heel weinig spelen inwisselen in grote coupures (of omgekeerd) valt hieronder. Bij aanbieders van Koa kan gedacht worden aan het plaatsen van een bedrag in een spelersaccount, het niet of heel weinig spelen en vervolgens om uitbetaling verzoeken of het opzettelijk verliezen aan een andere speler.

Ook door deelname aan kansspelen kan worden witgewassen. Vaak wordt gedacht dat dit niet aantrekkelijk is voor criminelen, omdat per saldo de speler altijd verliest. Deze gedachte klopt niet. Criminelen hebben er geld voor over om hun geld wit te wassen. Als het geld 'wit' is kan het vrijelijk worden besteed en neemt de kans op ontdekking door overheidsdiensten af. Het verlies wordt dan gezien als kosten die gemaakt moeten worden om over 'wit' geld te beschikken.

3 Artikel 1a, vierde lid, onderdeel n, van de Wwft

4 Artikel 1b, eerste lid, van de Wwft

5 Artikel 1b, tweede lid, van de Wwft

6 Artikel 2 van de Uitvoeringsregeling Wwft

7 Artikel 27g, tweede lid van de Wok

8 Artikel 31, eerste lid van de Wok

Ook het besteden van illegaal verkregen geld (consumptief witwassen) wordt vaak als minder ernstig gezien. Het is goed om te realiseren dat het voorkomen en bestrijden van het kunnen besteden van crimineel verdiend geld altijd het uiteindelijke doel is. Het vrijelijk kunnen besteden van crimineel geld is een ‘beloning’ voor de criminele activiteiten, het werkt statusverhogend en kan aantrekkingskracht hebben op anderen die dan ook verleid kunnen worden tot criminele activiteiten en ‘snel geld’.

In het kader van kansspelen en witwassen is het volgende ook relevant. Kansspelverslaafden spelen vaak met geld dat ze eigenlijk niet kunnen missen. Een deel van de kansspelverslaafden gaat over tot criminele activiteiten om hun deelname aan kansspelen te financieren. Daarvan zijn diverse voorbeelden in de landelijke media en rechterlijke uitspraken geweest.⁹

1.5 De begrippen instelling en cliënt

In de Wwft wordt gesproken over ‘instelling’ en over ‘cliënt’.¹⁰ Een instelling is een bank, andere financiële onderneming, of een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap handelend in het kader van zijn beroepsactiviteiten. Een instelling moet zich aan een aantal verplichtingen houden en naar zijn cliënt toe bepaalde maatregelen nemen. Een cliënt is een natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie de instelling een zakelijke relatie aangaat.

Omdat deze leidraad van toepassing is op de kansspelsector wordt in deze leidraad in plaats van het begrip ‘instelling’ en ‘cliënt’ de term ‘kansspelaanbieder’ en ‘speler’ gebruikt. De Wwft heeft betrekking op het voorkomen van witwassen en de financiering van terrorisme. Waar in deze leidraad ‘witwassen’ staat moet ook worden gedacht aan het financieren van terrorisme.¹¹

⁹ Zie bijvoorbeeld:

<https://www.om.nl/actueel/nieuws/2021/02/02/rechtbank-6-jaar-voor-invoer-5091-kilo-cocaine>
<https://www.om.nl/actueel/nieuws/2019/08/06/gewiekste-werknemer-trok-miljoenen-weg-van-bloemenveiling>

ECLI:NL:RBZWB:2020:1355, Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 02/230535-19 (rechtspraak.nl) Veroordeling voor het plegen van een gewapende overval op een tankstation. Sprake van cocaïne- en gokverslaving.

¹⁰ Artikel 1, eerste lid, onderdeel ‘instelling’ en onderdeel ‘cliënt’

¹¹ Daarbij wordt opgemerkt dat terrorisme financiering niet relevant wordt geacht bij kansspelaanbieders (Supranational Risk Assessment, de tweede annex bij het ‘*Report from the Commission to the European Parliament and to the Council on the assessment of the risks of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border situations*’ p. 153-183 (d.d. 26.6.2017) en p. 201-225 (d.d. 24.7.2019) en de eerste annex bij het ‘*Report from the Commission to the European Parliament and to the Council on the assessment of the risks of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border situations*’ p.201-237 (d.d. 27.10.2022)

2 Risicomanagement

2.1 De risico gebaseerde benadering van de Wwft

De Wwft kent een risico gebaseerde benadering. De mate van bereidheid tot acceptatie van risico's op witwassen is afhankelijk van de risico bereidheid (*risk appetite*) van de kansspelaanbieder. Dit betekent dat als de kansspelaanbieder ervoor kiest om spellen aan te bieden of spelers te accepteren met een hoog risico op witwassen, zij aanvullende maatregelen moet nemen om deze hogere risico's te mitigeren. Kansspelaanbieders moeten de vaststelling en de beoordeling van de risico's op witwassen vastleggen en actueel houden. De risico's worden beheerst door het anti- witwasbeleid van de kansspelaanbieder.

2.2 Risico's vastleggen, beoordelen en actueel houden

Om risico gebaseerd te werken moet een kansspelaanbieder vooraf de risico's op witwassen, die zich binnen de eigen organisatie kunnen voordoen, vaststellen.¹² Hierbij wordt, in ieder geval, rekening gehouden met de speler, landen of geografische gebieden en producten (soorten kansspelen) die de kansspelaanbieder aanbiedt.¹³ Voorbeelden van risico's die verband houden met de aard van de dienstverlening zijn een veelvoud aan transacties, de hoogte van de transacties en de omloopsnelheid van het geld bij het spelen van kansspelen. Na de risico- inventarisatie beoordeelt een kansspelaanbieder in welke mate deze risico's voorkomen en welke gevolgen hieraan zijn verbonden. De kans en impact bepalen de hoogte van het witwasrisico.

Risico's zijn geen vaststaande feiten maar situaties die zich voor kunnen doen. Een kansspelaanbieder moet daarom periodiek de risico's actualiseren. De risico vaststelling en beoordeling wordt schriftelijk vastgelegd en moet op verzoek worden overgelegd aan de toezichthouder.¹⁴

2.3 Het beheersen en monitoren van de beoordeelde risico's

Nadat een kansspelaanbieder de risico's op witwassen heeft vastgesteld en beoordeeld, beperkt en beheerst zij de risico's door het te voeren anti-witwasbeleid: het geheel aan gedragslijnen, procedures en maatregelen ter voorkoming van witwassen.¹⁵ Dit anti-witwasbeleid moet aansluiten op de risico-vaststelling en de beoordeling hiervan. Ook moet een kansspelaanbieder de tweejaarlijkse 'Supranational Risk Assessment' (SNRA) van de Europese Commissie en de 'National Risk Assessments (NRAs)' van het ministerie van Financiën en het ministerie van Justitie en Veiligheid verwerken in het anti-witwasbeleid.¹⁶ Hierin worden de risico's voor witwassen omschreven voor de Europese Unie respectievelijk voor Nederland.

¹² Artikel 2b, eerste lid, van de Wwft

¹³ Artikel 2b, tweede lid, van de Wwft

¹⁴ Artikel, 2b, derde lid, van de Wwft

¹⁵ Artikel 2c, eerste lid, van de Wwft

¹⁶ Artikel 2c, eerste lid, van de Wwft

Bij het opstellen van het anti-witwasbeleid gaat een kansspelaanbieder risico gebaseerd te werk. Dat betekent hoe hoger het risico, hoe meer maatregelen de kansspelaanbieder moet nemen om het risico te beperken. Het anti-witwasbeleid ziet er daarnaast op toe dat wordt voldaan aan de verplichtingen over het cliëntenonderzoek, het melden van ongebruikelijke transacties, bewaartermijnen, gegevensbescherming en opleiding.¹⁷ De kansspelaanbieder toetst het anti-witwasbeleid systematisch en past het beleid aan op de actuele risico's die zich binnen de eigen organisatie kunnen voordoen.¹⁸ Het anti-witwasbeleid heeft de goedkeuring van personen die het dagelijks beleid bepalen.¹⁹

2.4 Overige onderdelen van het risicomanagement

Overige verplichtingen voor kansspelaanbieders in het kader van risicomanagement zijn:

- het uitvoeren van cliëntenonderzoek met daarbij bijzondere aandacht voor ongebruikelijke transactiepatronen en transacties die naar hun aard een hoger risico op witwassen met zich brengen;²⁰
- het melden van verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties bij FIU-Nederland (FIU²¹);²²
- het aanwijzen van minimaal één persoon uit zijn dagelijks beleidsbepalers die verantwoordelijk is voor de naleving van de Wwft-verplichtingen;²³
- het hebben van een onafhankelijke en effectieve compliance functie, voor zover passend bij de aard en omvang van de kansspelaanbieder, die:²⁴
 - is gericht op het controleren van de naleving van de Wwft en het eigen beleid;²⁵
 - onder meer als taak heeft het verstrekken van gegevens aan de FIU;²⁶
- het hebben van een onafhankelijke auditfunctie, voor zover passend bij de aard en omvang van de kansspelaanbieder, die:²⁷
 - de naleving van de Wwft-verplichtingen door de kansspelaanbieder controleert;
 - de uitoefening van de compliance functie controleert.

De Kansspelautoriteit verduidelijkt bij compliance functie en auditfunctie dat het hier niet om één persoon gaat. Afhankelijk van de aard en omvang van de kansspelaanbieder is de compliance functie bijvoorbeeld meer dan alleen één compliance officer en de auditfunctie meer dan één auditor.

17 Artikel 2c, tweede lid, van de Wwft

18 Artikel 2c, vierde lid, van de Wwft

19 Artikel 2c, derde lid, van de Wwft

20 Artikel 2a, eerste lid, van de Wwft

21 Financiële inlichtingen eenheid, beter bekend onder de Engelse term *Financial Intelligence Unit (FIU)*

22 Artikel 2a, eerste lid, van de Wwft

23 Artikel 2d, eerste lid, van de Wwft

24 Artikel 2d, tweede lid, van de Wwft

25 Artikel 2d, derde lid, van de Wwft

26 Artikel 2d, derde lid, van de Wwft

27 Artikel 2d, vierde lid, van de Wwft

3 Cliëntenonderzoek

3.1 In welke gevallen wordt het cliëntenonderzoek uitgevoerd?

Een kansspelaanbieder verricht in de volgende gevallen een cliëntenonderzoek:²⁸

- bij het aangaan van een zakelijke relatie;²⁹
- als er indicaties zijn dat de speler betrokken is bij witwassen;³⁰
- als zij twijfelt aan de juistheid, volledigheid of actualiteit van eerder verkregen gegevens van de speler;³¹
- als het risico van betrokkenheid van een bestaande speler bij witwassen daartoe aanleiding geeft;³²
- als er, gelet op de staat waarin een speler woonachtig is, een verhoogd risico op witwassen bestaat.³³

De kansspelaanbieder moet door middel van het cliëntenonderzoek aantonen dat zij een voortdurende controle uitoefent op de zakelijke relatie en de verrichte transacties.³⁴ Daarnaast moeten redelijke maatregelen worden genomen om de verzamelde gegevens actueel te houden.³⁵ Een voorbeeld van een redelijke maatregel is dat bij een speler met een hoger risico vaker de gegevens van het cliëntenonderzoek geactualiseerd moeten worden.

3.2 Altijd een zakelijke relatie

Een zakelijke relatie wordt in de Wwft gedefinieerd als een zakelijke, professionele of commerciële relatie tussen een kansspelaanbieder en een speler, die verband houdt met de professionele activiteiten van de kansspelaanbieder en waarvan op het moment dat het contact wordt gelegd, wordt aangenomen dat de relatie enige tijd zal duren.³⁶ Tot de professionele activiteiten behoren de activiteiten van een kansspelaanbieder die onder de vergunning vallen.

Voor kansspelaanbieders van Koa geldt dat de professionele activiteiten niet aangeboden mogen worden aan een speler die niet is ingeschreven.³⁷ Het inschrijven van de speler bij de kansspelaanbieder beschouwt de Kansspelautoriteit als het aangaan van een zakelijke relatie, die verband houdt met de professionele activiteiten van de kansspelaanbieder. Voor een speelcasino is het niet mogelijk om vooraf te bepalen hoe vaak iemand zal komen. Het toelaten van de speler beschouwt de Kansspelautoriteit

28 Artikel 3, eerste lid, van de Wwft jo artikel 3, vijfde lid, van de Wwft

29 Artikel 3, vijfde lid, onderdeel a, van de Wwft

30 Artikel 3, vijfde lid, onderdeel c, van de Wwft

31 Artikel 3, vijfde lid, onderdeel d, van de Wwft

32 Artikel 3, vijfde lid, onderdeel e, van de Wwft

33 Artikel 3, vijfde lid, onderdeel f, van de Wwft

34 Artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d van de Wwft

35 Artikel 3, elfde lid, van de Wwft

36 Artikel 1, eerste lid, onderdeel 'zakelijke relatie' van de Wwft

37 Artikel 31k, eerste lid, van de Wok

daarom als het aangaan van een zakelijke relatie, die verband houdt met de professionele activiteiten van het speelcasino.

De Kansspelautoriteit gaat er daarom van uit dat kansspelaanbieders altijd een zakelijke relatie aangaan met hun spelers. Voor de huidige reikwijdte van de Wwft betekent dit dat het verrichten van een incidentele transactie – wat betekent dat er geen zakelijke relatie aanwezig is – geen mogelijkheid is. Het uitvoeren van een cliëntenonderzoek is daarmee altijd verplicht voor een kansspelaanbieder.

3.2.1 Op welk moment wordt de zakelijke relatie aangegaan?

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat het invullen van bijvoorbeeld het inschrijvings- of registratieformulier door een speler niet gelijk staat aan het aangaan van een zakelijke relatie met een speler. Bij het invullen moet een (mogelijk toekomstige) speler informatie aan de kansspelaanbieder doorgeven. Vervolgens moet de kansspelaanbieder deze informatie, en documentatie, verifiëren. In de praktijk kan dit betekenen dat het risicoprofiel van de speler bijvoorbeeld als laatste stap van het inschrijvingsproces plaatsvindt zodat alle relevante informatie hierbij kan worden betrokken.

Het gaat erom dat de speler niet mag deelnemen aan kansspelen voordat het cliëntenonderzoek is afgerond. Dat betekent dat er geen transacties (zie paragraaf 4.1) mogen worden uitgevoerd.³⁸

3.3 Identificatie en de verificatie

De **eerste stap** in het cliëntenonderzoek is de verplichting tot identificatie en verificatie van de identiteit van de speler.³⁹

De Wwft biedt de mogelijkheid om de identiteit van de speler te verifiëren tijdens het aangaan van de zakelijke relatie, als dit noodzakelijk is om de dienstverlening niet te verstoren, er een laag witwasrisico is en de verificatie van de identiteit zo spoedig mogelijk plaatsvindt na het eerste contact met de speler.⁴⁰ Kansspelen worden niet gezien als dienstverlening met een laag witwasrisico.⁴¹ Kansspelaanbieders van Koa hebben daarnaast zakelijke relaties op afstand, waarbij de speler niet fysiek aanwezig is op het moment van acceptatie. Dit wordt genoemd als potentieel hoog risico in Bijlage III van de vierde anti-witwasrichtlijn.⁴² Het betekent dat kansspelaanbieders geen gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om de identiteit te verifiëren tijdens

38 Met uitzondering van bijvoorbeeld een 1-centbetaling als onderdeel van de verificatie van identiteit

39 Artikel 3, tweede lid, onderdeel a, van de Wwft

40 Artikel 4, tweede lid, van de Wwft

41 Supranational Risk Assessment, De tweede annex bij het 'Report from the Commission to the European Parliament and to the Council on the assessment of the risks of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border situations' d.d. 26.6.2017, Annex 2, p.164-165 (speelcasino) en p. 180-182 (Koa)

42 Artikel 8, eerste lid jo. artikel 8 tweede lid, van de Wwft

de zakelijke relatie. De verificatie van de identiteit van de speler moet zijn afgerond voordat de zakelijke relatie wordt aangegaan.⁴³

3.3.1 Documenten, gegevens of inlichtingen bij identificatie en verificatie

Een kansspelaanbieder moet van de speler de volgende gegevens vastleggen:⁴⁴

- Geslachtsnaam
- Voornamen
- Geboortedatum
- Adres en woonplaats⁴⁵

OF

- Een afschrift van het document dat een persoonidentificerend nummer bevat en aan de hand waarvan de verificatie van de identiteit heeft plaatsgevonden
- Aard, nummer, datum en plaats van uitgifte van het document met behulp waarvan de identiteit is geverifieerd

Aan de hand van documenten, gegevens of inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bron verifieert de kansspelaanbieder de door de speler opgegeven identiteit.⁴⁶

De volgende documenten voldoen:⁴⁷

- een geldig paspoort (zowel Nederlands als buitenlands)
- een geldige Nederlandse identiteitskaart
- een geldig Nederlands rijbewijs
- een geldig rijbewijs afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en voorzien van pasfoto en naam van de houder
- een geldige identiteitskaart afgegeven door het daartoe bevoegde gezag in een andere lidstaat en voorzien van pasfoto en naam van de houder
- reisdocumenten voor vluchtelingen en vreemdelingen
- vreemdelingendocumenten afgegeven op grond van de Vreemdelingenwet 2000
- een voldoende betrouwbaar identificatiemiddel

43 Artikel 4, eerste lid, van de Wwft

44 Artikel 33, eerste lid jo. tweede lid, onderdeel a, eerste sub en tweede sub, van de Wwft

45 Plaats van vestiging is alleen van toepassing indien de cliënt wordt vertegenwoordigd door een natuurlijk persoon. Dit is niet van toepassing op spelers van kansspelaanbieders.

46 Artikel 11, eerste lid, van de Wwft

47 artikel 4, eerste lid, onderdeel a t/m h van de Uitvoeringsregeling Wwft

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat dit in de praktijk betekent dat (een afschrift van) een geldig identiteitsdocument moet worden overlegd om aan de Wwft te voldoen⁴⁸. De Wwft verplicht immers dat met dat document ook daadwerkelijk de identiteit van de speler moet zijn geverifieerd.⁴⁹ Daarnaast zijn deze gegevens nodig om aan de meldplicht aan de FIU, waarbij gegevens over de identiteit van de speler en de aard en het nummer van het identiteitsbewijs van de speler worden verstrekt, te kunnen voldoen.⁵⁰ Ook is het voor het controleren of een speler een politiek prominent persoon (PEP)⁵¹ is belangrijk om over de voornamen van de speler te beschikken. Het aantal *false positives* bij de controle op PEP's kan namelijk toenemen als bijvoorbeeld alleen voorletters in plaats van voornamen bekend zijn. De gegevens moeten worden vastgelegd maar het (afschrift van) een geldig identiteitsdocument moet worden overlegd. Het is wettelijk wel toegestaan om het (afschrift van) een geldig identiteitsdocument vast te leggen⁵², maar dit is niet verplicht. Als ervoor wordt gekozen om het afschrift vast te leggen, vervalt de verplichting om adres en woonplaats vast te leggen.

Het gebruiken van het Burgerservicenummer (BSN)

Het BSN is een uniek persoonsnummer dat in de eerste plaats bedoeld is voor het contact tussen burgers en de overheid. Organisaties buiten de overheid mogen het BSN alleen gebruiken als dat wettelijk is bepaald. De Wwft biedt geen grondslag voor de verwerking van het BSN⁵³. Ook met een kopie ID zonder BSN kan een kansspelaanbieder bewijzen aan de identificatieplicht uit de Wwft te hebben voldaan. De Wok biedt wel een grondslag voor de verwerking van het BSN⁵⁴. Het BSN mag uitsluitend worden gebruikt voor de raadpleging van het Cruks-register en moet daarna onverwijld worden vernietigd⁵⁵.

-
- 48 Dit is in tegenstelling tot wat bijvoorbeeld de toelichting op artikel 4.11, tweede en derde lid van het Besluit Koa aangeeft. De verplichtingen van de Wwft komen hier bovenop de verplichtingen uit Besluit Koa.
- 49 Artikel 33, eerste lid jo. tweede lid, onderdeel a, tweede sub, van de Wwft
- 50 Artikel 16, eerste lid jo. tweede lid, onderdeel a en onderdeel b, van de Wwft
- 51 Politiek prominent persoon, beter bekend onder de Engelse term *politically exposed person*
- 52 Artikel 33, eerste lid jo. tweede lid, onderdeel a, eerste sub, van de Wwft, waarin (juist) de mogelijkheid wordt geboden een afschrift van het document aan de hand waarvan de identificatie heeft plaats gevonden, vast te leggen in plaats van geslachtsnaam, voornaam, geboortedatum, adres en woonplaats. Dat blijkt uit het woord of, dat staat onder sub a.
- 53 In artikel 33, tweede lid, onderdeel a, eerste en tweede sub van de Wwft is opgenomen welke persoonsgegevens moeten worden vastgelegd op grond van de Wwft. BSN is hierin niet opgenomen.
- 54 Op grond van artikel 31k, vierde lid Wok jo. artikel 4.11, eerste lid, onderdeel a Besluit Kansspelen op Afstand
- 55 Op grond van artikel 20, derde en vierde lid van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen

3.3.2. Een voldoende betrouwbaar identificatiemiddel

De Kansspelautoriteit verduidelijkt tot slot dat met een ‘voldoende betrouwbaar’ identificatiemiddel een identificatiemiddel met het betrouwbaarheidsniveau ‘substantieel’ of ‘hoog’ als bedoeld in de eIDAS⁵⁶ verordening bedoeld is.⁵⁷ De identificatiemiddelen worden verder uitgewerkt in de Wet Digitale Overheid (Wdo).⁵⁸

Voorbeeld identificatie, verificatie en aanmelding speelcasino

Identificatie

- het vastleggen van een afschrift van een geldig identiteitsdocument dat de speler fysiek toont (als het identiteitsdocument een machine readable zone (MRZ) heeft, kan een documentscanner het document ook inlezen en de gegevens verwerken in de administratie van de kansspelaanbieder).

Verificatie

- het koppelen van de speler aan het getoonde identiteitsbewijs door de foto te vergelijken met de persoon die fysiek aanwezig is.

Bij verificatie moet het identiteitsdocument worden gecontroleerd op echtheidskenmerken en geldigheid, bijvoorbeeld met behulp van een documentscanner of een referentiedatabase. Het is belangrijk dat personen die de identiteit verifiëren daar de benodigde kennis voor hebben.

Aanmelding

Om de speler niet bij elk bezoek opnieuw te hoeven identificeren en verifiëren, kan de kansspelaanbieder een unieke identifier toekennen aan de speler voor het verlenen van toegang. Zo kan de vergunninghouder bij alle vervolfbezoeken van de speler vaststellen dat de betreffende speler bij een eerder bezoek op de voorgeschreven wijze is geverifieerd en dat de betreffende speler hoort bij de identifier. Dit kan bijvoorbeeld door:

- een toegangspasje dat is gekoppeld aan de spelersadministratie. Op het pasje staat dan een foto van de speler afgebeeld, waarop de speler goed herkenbaar is. De kansspelaanbieder kan de speler die fysiek voor hem staat vergelijken met de foto op het pasje.
- foto van de speler opnemen in de spelersadministratie en de speler bij vervolfbezoeken opzoeken in de administratie aan de hand van een toegangspasje zonder foto.

⁵⁶ Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG (PbEU 2014, L 257).

⁵⁷ Implementatieregeling wijziging vierde anti-witwasrichtlijn, toelichting, artikelsgewijs, artikel 1, onderdeel B

⁵⁸ De Wdo is gedeeltelijk in werking getreden maar geldt alleen voor publieke instellingen. De eerste tranche (deel) van Wdo gaat over veilig inloggen op dienstverlening bij (semi-) overheidsinstanties. Dat betekent dat deze wet momenteel niet van toepassing is op private partijen zoals kansspelaanbieders. Voor de tweede tranche (deel) van de Wdo komt het kader voor het verantwoord delen van digitale persoonsgegevens met partijen binnen en buiten de overheid in aanmerking voor wettelijke verankering. Dit zou ook private partijen zoals kansspelaanbieders kunnen omvatten.

Voorbeelden identificatie, verificatie en aanmelding online kansspelen

Identificatie

- het vastleggen van de gegevens afkomstig van een afschrift van een geldig identiteitsdocument dat de speler digitaal uploadt.
- technische oplossingen waarmee de gegevens worden verkregen zonder dat de speler digitaal een geldig identiteitsdocument uploadt.

Verificatie

- het koppelen van de speler aan het digitaal verstrekte identiteitsbewijs met behulp van biometrische oplossingen zoals gezichtsherkenning en *liveness detection* waarmee wordt bepaald of het gezicht dat wordt getoond aan een gezichtsherkenningssysteem het gezicht van een levend persoon is en niet een foto met hoge resolutie, 3D-masker of video

Bij verificatie moet het identiteitsdocument worden gecontroleerd op echtheidskenmerken en geldigheid, bijvoorbeeld met behulp van een documentscanner of een referentiedatabase. Het is belangrijk dat personen die de identiteit verifiëren daar de benodigde kennis voor hebben.

Alternatieve verificatie voor spelers met een burgerservicenummer (BSN)

Hierbij wordt gebruik gemaakt van twee verplichtingen op grond van het Besluit Koa:

- Ontvangst van een Cruks-code;
- Verificatie van de tegenrekening.

Een kansspelaanbieder mag een speler pas inschrijven nadat is vastgesteld dat de speler niet is opgenomen in het Centraal Register Uitsluiting Kansspelen (Cruks).⁵⁹ De Kansspelautoriteit controleert voor spelers met een BSN bij de Beheervoorziening Burgerservicenummer (BV BSN) of het opgegeven BSN juist is en behoort bij de persoonsgegevens die de speler heeft opgegeven. Als de kansspelaanbieder een Cruks-code ontvangt bevestigt dit dat de identiteitsgegevens van de speler daadwerkelijk bestaan. Een controle op echtheidskenmerken van het identiteitsdocument is dan niet meer nodig.

De kansspelaanbieder moet daarnaast vaststellen of de tenaamstelling van de tegenrekening overeenkomt met de opgegeven naam van de speler.⁶⁰ In het geval van een en/of rekening moet een van de namen in de tenaamstelling van de tegenrekening overeenkomen met de opgegeven naam van de speler. Hierbij moet niet alleen de opgegeven tenaamstelling van de tegenrekening door de speler worden vergeleken, de tenaamstelling en tegenrekening moeten ook worden vastgesteld door gegevens uit een betrouwbare en onafhankelijke bron. Dit kan bijvoorbeeld door een 1-cent overboeking, maar andere methoden waarmee de tenaamstelling van de tegenrekening wordt geverifieerd zijn ook toegestaan.

⁵⁹ Artikel 31k, tweede lid, onder b, Wok

⁶⁰ Artikel 4.11, eerste lid, onderdeel c Besluit Koa

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat het ontvangen van een Cruks-code en verificatie van de tegenrekening eigenlijk geen verificatie van identiteit is. De ontvangst van de Cruks-code bevestigt alleen dat de speler beschikking heeft over identiteitsgegevens, en dat die opgegeven identiteitsgegevens ook daadwerkelijk bestaan, niet dat die gegevens ook horen bij de speler. De verificatie van de tegenrekening bevestigt alleen dat de speler beschikking heeft over een rekening, en dat die rekening bestaat, niet dat die rekening ook behoort bij de speler. De kansspelaanbieder weet namelijk niet of aan het openen van de rekening een adequate identificatie en verificatie van de speler is voorafgegaan.

Ondanks bovenstaande bezwaren beschouwt de Kansspelautoriteit verificatie door middel van de ontvangen Cruks-code en verificatie van de tegenrekening op dit moment als voldoende voor spelers met een BSN.

Voor spelers zonder BSN kan de Kansspelautoriteit de gegevens van de speler niet controleren in BV BSN. Het ontvangen van een Cruks-code geeft voor die spelers dan ook geen uitsluitel of de identiteitsgegevens van de speler daadwerkelijk bestaan. Voor deze spelers geldt het proces zoals beschreven onder het kopje 'verificatie'.

Aanmelding

Inschrijving koppelt de geverifieerde identiteit aan een account. Door een of meerdere authenticatiefactoren aan het account te binden kan bij elke aanmelding worden vastgesteld dat degene die zich aanmeldt de persoon is die is ingeschreven en wiens identiteit geverifieerd is.

Voorbeelden van factoren bij authenticatie zijn:

- Kennis (iets wat alleen de speler heeft zoals bijvoorbeeld wachtwoorden en pincodes)
- Bezit (iets wat alleen de speler heeft zoals bijvoorbeeld een telefoon waar via een sms of mobiele applicatie een code wordt ontvangen)
- Eigenschap (iets wat de speler is zoals een vingerafdruk, irisscan, stemopname of gezichtsherkenning)

Een combinatie van minimaal twee factoren maakt de authenticatie sterker maar is niet verplicht. Het is slechts een aanbeveling.

3.3.3 Introducerend of uitbesteed cliëntenonderzoek

Een kansspelaanbieder mag het cliëntenonderzoek (of onderdelen daarvan, zoals het identificatie en verificatieproces) ook door een andere Wwft-plichtige instelling laten doen. Dan is er sprake van introducerend cliëntenonderzoek. Hiervoor kan niet iedere Wwft-instelling worden ingeschakeld. Zo mogen kansspelaanbieders bij introducerend cliëntenonderzoek bijvoorbeeld niet op een andere kansspelaanbieder steunen. De wet geeft aan welke soorten instellingen hiervoor wel in aanmerking komen.⁶¹ Een kansspelaanbieder kan ook een derde partij (zowel een Wwft-plichtige als een andere

61 Artikel 5, eerste lid, onder a, van de Wwft

partij) inschakelen om het cliëntenonderzoek (of onderdelen daarvan, zoals het identificatie en verificatieproces) uit te voeren. Dan is er sprake van uitbesteding.⁶² Als een kansspelaanbieder zich voor het cliëntenonderzoek baseert op een Wwft-plichtige instelling of een derde partij dan blijft de verantwoordelijkheid voor het cliëntenonderzoek bij de kansspelaanbieder liggen.

3.4 Het risicoprofiel van de cliënt

De **tweede stap** in het cliëntenonderzoek is het toekennen van een risicoprofiel aan de speler.⁶³ Het risicoprofiel moet daarmee voor de eerste deelname aan het kansspel zijn toegekend en bepaalt de diepgang van het cliëntenonderzoek. De kansspelaanbieder moet het cliëntenonderzoek aantoonbaar afstemmen op de risicogevoeligheid voor witwassen van de speler, het product en de transactie die zij voor de speler uitvoert. De risico gebaseerde werkwijze betekent hier dat de zwaarte en intensiteit van het cliëntenonderzoek wordt aangepast aan het (ingeschatte) risico op witwassen bij de speler.

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat een kansspelaanbieder de speler als laag risico kan classificeren en een standaard cliëntenonderzoek uitvoeren als er geen sprake is van situaties waarin een verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden.⁶⁴ Een standaard cliëntenonderzoek bestaat bij een kansspelaanbieder in elk geval uit de verificatie van identiteit en het toekennen van een risicoprofiel. Dit kan betekenen dat de meerderheid van de spelers het risicoprofiel laag krijgen toekend omdat overige relevante informatie op dat moment nog niet bekend is. Het risicoprofiel kan daarna wijzigen, als gevolg van productkeuze of het transactiepatroon. De kansspelaanbieder past dan de diepgang van het cliëntenonderzoek en eventueel het risicoprofiel van de speler aan.⁶⁵

3.5 Voortdurende controle op de zakelijke relatie en de transacties

De **derde stap** in het cliëntenonderzoek is het uitoefenen van een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de transacties die plaatsvinden tijdens die relatie. Het doel is om te controleren of de transacties die tijdens de duur van de relatie verricht worden, overeenkomen met de kennis die de kansspelaanbieder heeft van de speler en diens risicoprofiel.⁶⁶ Monitoring kan op verschillende manieren plaatsvinden. Daarbij geldt, hoe hoger het risico hoe intensiever, in frequentie en diepgang, de monitoring is. De kansspelaanbieder moet gedurende de zakelijke relatie periodiek toetsen of de speler nog steeds aan het risicoprofiel voldoet en het transactiepatroon overeenkomt met de verwachte transacties. De frequentie en intensiteit van toetsen wordt afgestemd op het risicoprofiel van de speler.

62 Artikel 10, van de Wwft

63 Artikel 3, achtste lid, van de Wwft

64 Zie voor situaties waarin dat het geval is paragraaf 3.7

65 Artikel 3, achtste lid jo. elfde lid, van de Wwft

66 Artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Wwft

3.5.1 Een controle op de transacties van de relatie

Aanbieders van Koa hebben alle transacties die de speler verricht al aan de speler gekoppeld. Hierdoor kunnen aanbieders van Koa bijvoorbeeld op basis van de verwachte transacties een transactieprofiel opstellen. Daarmee kan vervolgens getoetst worden of de door de speler uitgevoerde transacties afwijken. Speellimieten kunnen hierin worden meegenomen, maar zijn niet alles bepalend. Een speellimiet wordt door de speler opgegeven en hoeft niet overeen te komen met wat de kansspelaanbieder verwacht dat de speler zal inzetten.

Voor speelcasino's geldt dat zij een schriftelijk vastgelegde lijst hebben van criteria die, al dan niet in samenhang, een mogelijk signaal van witwassen opleveren. De transacties die de speler verricht, en die voldoen aan bovengenoemde criteria, moeten aan de speler worden gekoppeld door een schriftelijke vastlegging.

3.5.2 Handmatige of automatische transactiemonitoring

Wanneer er gebruik wordt gemaakt van een handmatige monitoring moet er een realistische *span of control* zijn. Als het aantal spelers dat gemonitord moet worden door de werknemer van een kansspelaanbieder zo groot wordt dat een effectieve monitoring niet langer mogelijk is, moet de kansspelaanbieder andere monitoringsmethoden in te zetten om op adequate wijze de transacties van de spelers te kunnen monitoren.

Bij grotere hoeveelheden transacties is geautomatiseerde transactiemonitoring aan te raden, om consistentie en doorlooptijd van monitoring te kunnen borgen. Een (geautomatiseerd) transactiemonitoringsysteem heeft onderbouwde detectieregels met scenario's en grenswaarden om risico's te detecteren. Kansspelaanbieders testen deze detectieregels periodiek op effectiviteit. Dat betekent ook dat er een afhandelingsproces is voor gedetecteerde transacties. Daarbij moet worden vastgelegd welke overwegingen en besluitvorming er toe leidt dat de transactie (niet) wordt gemeld bij de FIU.⁶⁷ Bij twijfel kan een transactie beter wél gemeld worden.

Het is daarnaast belangrijk dat de deskundigheid van de personen verantwoordelijk voor de monitoring (zowel handmatig als automatisch) geborgd is. De Kansspelautoriteit benadrukt dat werknemers van een kansspelaanbieder zich moeten blijven realiseren dat hoewel het vaak voor kan komen dat gespeeld wordt met grote bedragen, het uitgeven van grote bedragen aan kansspelen in de maatschappij maar voor een kleine groep mensen is weggelegd.

⁶⁷ Niet melden is alleen mogelijk bij objectieve indicatoren die onder de meldgrens blijven of bij subjectieve indicatoren

3.5.3 Het opschorten van transacties

Voor aanbieders van Koa verduidelijkt de Kansspelautoriteit dat de verplichting om zonder onnodige vertraging de speelrekening te crediteren en debiteren⁶⁸ niet betekent dat transacties niet tijdelijk kunnen worden opgeschort in het kader van transactiemonitoring. De meeste transacties zullen zonder onnodige vertraging kunnen worden uitgevoerd. Bij indicaties van witwassen kan een tijdelijke opschorting noodzakelijk zijn om de transactie te kunnen onderzoeken. Deze opschorting zou zo kort mogelijk moeten duren. De kansspelaanbieder mag de speler informeren over de verwachte duur van de opschorting en daarbij aangeven dat - in het kader van het voldoen aan de Wwft - een onderzoek noodzakelijk is. Indien er meldingen zijn gedaan bij de FIU, houdt de kansspelaanbieder dit geheim voor de speler (zie paragraaf 4.7).

Het moment van het opschorten van een transactie zal voornamelijk bij stortingen liggen. Zo kan worden gedacht aan spelers die ongebruikelijk stortingen doen, die tijdelijk worden geblokkeerd zodat hier onderzoek naar kan plaatsvinden. Voorbeelden van ongebruikelijke stortingen zijn nieuwe betaalmethoden in combinatie met ongebruikelijk hoge bedragen.

Kansspelaanbieders die stortingen (blijven) accepteren en pas op het moment van uitbetalen, na onderzoek, vaststellen dat er ernstige vermoedens van witwassen zijn, lopen het risico zelf mee te werken aan witwassen.

3.6 Het onderzoek naar de bron van middelen

De vierde stap in het cliëntenonderzoek is een onderzoek naar de bron van de middelen. Deze stap hoeft alleen 'zo nodig' te worden uitgevoerd.⁶⁹

3.6.1 Starten van een onderzoek naar de bron van middelen

Hieronder volgen voorbeelden wanneer het nodig kan zijn een onderzoek te starten naar de bron van de middelen. Deze lijst is niet uitputtend.

68 Artikel 4.26, tweede lid, van het Besluit Koa stelt de verplichting om te crediteren en debiteren van en naar de speelrekening zonder onnodige vertraging en artikel 4.29, derde lid, onder b, van het Besluit Koa stelt de verplichting om te debiteren van de speelrekening naar de tegenrekening wanneer het saldo op de speelrekening het door de speler in zijn spelersprofiel opgegeven maximum overschrijdt

69 Artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Wwft

Voorbeelden voor het starten van een onderzoek naar de bron van middelen

Productkeuze

- Soorten kansspelen die de speler speelt: zo zijn er hogere risico's bij *jeux de cercle* (bijvoorbeeld bij pokeren) door opzettelijk te verliezen van een medespeler, dan bij *jeux de contrepartie*
- Inzetten van de speler op alle mogelijke uitkomsten van een kansspel zoals het zowel op zwart als rood inzetten bij roulette
- Inzetten van de speler die voornamelijk worden gedaan op (zeer) lage quoteringen
- Inzetten van de speler op alle mogelijke uitkomsten van een wedoptie zodat men zeker is van winst
- Internationale transacties als gevolg van *jeux de cercle* bij liquiditeitspooling (het combineren van de eigen spelersbestanden met die van andere aanbieders)

Transactiepatroon

- Aantal en soort coupures bij chartale transacties zoals weinig gebruikte denominaties in het dagelijks betalingsverkeer (biljetten van €100, €200, €500 of juist een grote hoeveelheid aan biljetten van €5)
- Het opsplitsen van transacties om een objectief grensbedrag te omzeilen
- Depottransacties of transacties naar de speelrekening waarbij niet of nauwelijks wordt gespeeld
- Creditering van de speelrekening niet afkomstig van de tegenrekening, specifiek wanneer dit *e-wallets* of prepaid creditcards betreft. Indien aanbieders geen 'closed loop'-systeem hanteren, dat wil zeggen dat de betaling aan de klant wordt gedaan op dezelfde kaart die door de klant is gebruikt om geld te storten, is dit een hoger risico.
- De hoogte van de transacties. Het uitgeven van grote bedragen aan kansspelen is maar voor weinig mensen weggelegd; een gemiddeld netto maandsalaris is immers ongeveer €2.500. Daarbij geldt in het algemeen dat lagere leeftijdsgroepen minder verdienen dan hogere leeftijdsgroepen. Het instellen van een alarm bij een netto-storting in een bepaalde periode is dan ook aan te raden. Een voorbeeld is wanneer er méér dan €2.500 in 30 dagen wordt gestort. Het gaat hierbij om een netto-storting: de stortingen min de uitbetalingen. Het afgaan van het alarm hoeft niet automatisch een onderzoek te betekenen. In sommige gevallen is door een transactie-analyse al duidelijk dat er een laag witwasrisico is, bijvoorbeeld wanneer een grotere uitbetaling net voorafgaand aan een periode van stortingen heeft plaatsgevonden. Het grootste risico bij de hoogte van de transacties is wanneer de legale bron van middelen het inzetgedrag van de speler niet kan verklaren.

3.6.2 Wijze van onderzoek bron van middelen

De kansspelaanbieder past de diepgang van het cliëntenonderzoek (en eventueel het risicoprofiel) van de speler aan op het mogelijke witwasrisico. In veel gevallen zal het aanvankelijke witwasrisico nog niet hoog zijn, maar moet het onderzoek uitwijzen of het bestedingspatroon van de speler overeenkomt met zijn of haar legale bron van middelen. De Kansspelautoriteit verduidelijkt hierbij dat het feit dat geld afkomstig is van een gereguleerde instelling niet automatisch betekent dat de kansspelaanbieder geen zelfstandig onderzoek hoeft uit te voeren.

Hieronder volgen voorbeelden voor het onderzoek naar de bron van de middelen.

De kansspelaanbieder kan het onderzoek naar de bron van de middelen ook anders inrichten, mits het aantoonbaar is aangepast op het witwasrisico.

Stap 1. Identificatie van de bron van middelen

De kansspelaanbieder vraagt een verklaring op van de speler over de bron van middelen. De kansspelaanbieder verifieert de verklaring door onafhankelijke en betrouwbare bronnen te raadplegen. In sommige gevallen kan met een beheersmaatregel worden afgezien van de verificatie van de bron van middelen. Belangrijk is dat de kansspelaanbieder in de risicoanalyse onderbouwt waarom de beheersmaatregel het witwasrisico mitigeert.

Voorbeeld verklaring zonder verificatie

Een 30-jarige speler heeft in de afgelopen 12 maanden €9.000 verloren. Omdat €3.000 daarvan in de laatste 30 dagen is verloren, vraagt de kansspelaanbieder een verklaring over de bron van de middelen op bij de speler. De speler geeft aan vrachtwagenchauffeur te zijn en een maandelijks netto inkomen van ongeveer €2.500 te hebben. De kansspelaanbieder legt in de risicoanalyse vast dat hoewel het verlies de afgelopen maand hoog was, het verlies het afgelopen jaar 30% van het netto-inkomen betreft. Het geld komt van de bankrekening van de speler. Het is aannemelijk dat de speler legaal 30% van zijn/haar netto-inkomen zou kunnen uitgeven aan gokken. Indien de speler in de toekomst (nog) hogere bedragen stort, ligt het voor de hand meer documentatie op te vragen dan een verklaring van cliënt alleen.

Stap 2. Verificatie van de bron van middelen

Regelmatig zal een vorm van verificatie van de bron van middelen noodzakelijk zijn. Afhankelijk van het risico in concrete gevallen kunnen dit in eerste instantie openbare bronnen zijn. Wanneer met openbare bronnen niet, of onvoldoende, verificatie kan plaatsvinden, kan de kansspelaanbieder documenten opvragen.

Voorbeeld verklaring met verificatie openbare bronnen

Een 60-jarige speler verliest in 3 maanden €5.200. Omdat de totale stortingen meer dan €15.000 in 3 maanden zijn, vraagt de kansspelaanbieder een verklaring over de bron van de middelen op. De speler geeft aan boekhouder te zijn, met een jaarlijks inkomen van ongeveer €70.000. Omdat dit een hoger dan gemiddeld salaris is, zoekt de kansspelaanbieder naar online verificatie. Op LinkedIn is er een profiel van de speler, waarop een foto staat die overeenkomt met de foto op het identiteitsbewijs. Op de pagina staat inderdaad een functie als boekhouder. Daarnaast is er op een vergelijkingswebsite een gemiddeld salaris voor deze functie gevonden, dat €60.000 bedraagt. De kansspelaanbieder legt in de risicoanalyse vast dat het gemiddelde salaris online onder het aangegeven salaris van de speler ligt maar dat dit mogelijk is met een gemiddelde. Gelet op de leeftijd van de speler wijkt het salaris niet zodanig af dat dit niet aannemelijk is. Met het verlies in 3 maanden verliest de speler maandelijks ruim een kwart van zijn inkomen aan gokken. Het is aannemelijk dat dit legaal geld is. Daarmee is het transactiepatroon in overeenstemming met de verklaring. De aanbieder blijft transacties monitoren. Indien het transactiepatroon van de speler afwijkt, moet hij/zij documentatie aanleveren.

Voorbeelden verklaring met verificatie documentatie*Loon en erfenis*

Een 33-jarige speler verliest in 1 jaar €15.500. De eerste 10 maanden verliest de speler gemiddeld €550 per maand maar de laatste 2 maanden verliest de speler in totaal €10.000. De kansspelaanbieder vraagt een verklaring over de bron van de middelen. De speler geeft aan een netto-inkomen van €2.000 te hebben als lerares en erfenis van €50.000 te hebben ontvangen waarmee zij de laatste 2 maanden gokt. De kansspelaanbieder vindt door middel van online bronnen dat de speler lerares is en dat het inkomen van de speler past bij haar functie. De kansspelaanbieder vraagt documentatie op voor de erfenis en de speler stuurt de nota van afrekening van de notaris en een bankafschrift op. Met behulp van beide documenten is te verifiëren dat er €50.000 is overgemaakt op de rekening waarmee de speler bij de kansspelaanbieder gokt. De kansspelaanbieder legt in de risicoanalyse vast dat het verlies van de speler in de eerste 10 maanden past bij het aangegeven salaris. Het verlies van €10.000 is geverifieerd en kan afkomstig zijn uit een erfenis. Het is aannemelijk dat dit legaal geld is. Het transactiepatroon komt overeen met de verklaring.

Vastgoed

Op basis van onderzoek in openbare bronnen heeft de aanbieder gezien dat de speler woont in een huis met een bepaalde waarde. Dat de speler in een huis woont dat op dat moment een bepaalde waarde vertegenwoordigt, is echter geen verklaring voor de bron van middelen. De speler kan immers niet gokken met de waarde van het huis. Daarnaast is daarmee niet bepaald of de speler het huis huurt of heeft gekocht. De hoogte van de huur of hypotheek is niet vastgesteld noch of de speler alleen woont of met anderen. Zonder die informatie zegt de waarde van dat huis niets over het vrij besteedbare inkomen. De aanbieder dient dus aanvullende documentatie bij de speler op te vragen.

Eigen bedrijf

Een speler geeft aan dat hij (mede) eigenaar is van een bedrijf. Op basis van onderzoek in openbare bronnen heeft de aanbieder gezien dat het bedrijf een vaste activa van een bepaalde waarde heeft (bijvoorbeeld 1 miljoen aan vaste activa). Dat de speler een bedrijf heeft met een vaste activa van een bepaalde waarde geeft echter geen inzicht in hoeveel de speler onttrekt uit het bedrijf om mee te gokken. Met een uittreksel van Kamer van Koophandel én meest recente winst/verlies rekening kan beter inzicht worden verkregen in het geld dat de speler uit zijn/haar bedrijf haalt. Het opvragen van de winst/verlies rekening is ook afhankelijk van het bedrag dat de speler aangeeft uit zijn bedrijf te halen. Er kan mogelijk worden afgezien van dit opvragen bij een lager risico (bijvoorbeeld bij onttrekking van een modaal of anderszins plausibel inkomen).

Verklaringen die moeilijk(er) te verifiëren kunnen zijn*Gokwinsten*

Het geld van de speler is afkomstig van gokwinsten (gebonden of online). Er kan niet automatisch vanuit worden gegaan dat uitbetalingen winsten betreffen. Een speler die €2.000 stort, inzet, €500 verliest en vervolgens €1.500 laat uitbetalen van aanbieder X, heeft geen “winst” van €1.500 maar een verlies van €500. Aanbieder Y kan de uitbetaling van €1.500 dan ook niet als winst vanuit aanbieder X beschouwen. Ook bij een storting van chartale ‘winst’ van een landgebonden casino op de bankrekening is niet bekend welke inzet hieraan vooraf ging. Als vuistregel geldt: eenmalige aannemelijke – maar niet verifieerbare – winst kan acceptabel zijn maar structurele, niet verifieerbare winsten uit casino’s verklaren niet de herkomst van het geld.

- Er zijn uitbetalingen van andere online kansspelaanbieders zichtbaar op het bankafschrift. Wanneer de uitbetalingen van andere online kansspelaanbieders een verklaring voor de bron van middelen zijn, moeten ook de stortingen van de speler aan de betreffende kansspelaanbieders zichtbaar op het bankafschrift zijn. De kansspelaanbieder kan ook een overzicht van de balans van de speelrekening van de andere online kansspelaanbieder opvragen om vast te stellen of het winsten betrof.

- Een speler heeft €3.000 gewonnen in een landgebonden casino en dit geld chartaal gestort op zijn/haar bankrekening. Deze speler is niet automatisch een hoger risico. Wanneer een speler in korte tijd vaker geld chartaal stort en dit opvoert als gokwinst of hogere bedragen stort, kan dit wel een risico zijn en is dit een reden voor onderzoek
- Pokerspellers met chartaal geld (alleen van toepassing voor een speelcasino). Pokerspellers spelen regelmatig met chartaal geld en krijgen winsten vanuit pokertoernooien (in het buitenland) ook vaak chartaal uitbetaald. Het vaststellen van de herkomst van dit geld is dan ook niet altijd eenvoudig. Het spelen vanuit depot is een goede beheersmaatregel (mits de storting in depot is gecontroleerd) omdat het legale chartale geld in dit geval niet vermengd kan worden met illegaal chartaal geld. Bij chartaal geld dat een pokerspeler van 'buiten' meeneemt is belangrijk dat in de risicoanalyse wordt omschreven of het aannemelijk is. Dat hangt bijvoorbeeld af van het bedrag, de denominaties en de sterkte van de pokerspeler.

Chartale stortingen zichtbaar op bankafschrift

Chartale stortingen vormen een hoger risico. Het feit dat een cliënt werkzaam is in een branche waar veel contanten in omgaan, bijvoorbeeld de autohandel en horeca, kan dan ook aanleiding zijn om een cliënt als hoog risico te kwalificeren. De omvang van het risico is afhankelijk van de hoogte van de storting, de frequentie en de verklaring voor de herkomst.

- Een speler die een auto heeft verkocht aan een particulier voor €3.000 en dit geld chartaal heeft gestort op zijn/haar bankrekening is niet automatisch een hoger risico. Wanneer een speler in korte tijd vaker auto's verkoopt en dit geld chartaal stort of wanneer een speler een auto heeft verkocht aan een particulier voor bijvoorbeeld €25.000, kan dit wel een risico zijn.

Cryptovaluta

Voor geld afkomstig van beleggingen in cryptovaluta geldt – vergelijkbaar met gokwinsten – dat zonder overzicht van de inzet niet zeker is of het daadwerkelijk winst betreft.

- Een speler geeft aan €10.000 aan winst uit beleggingen in cryptovaluta te hebben. Gelet op het hoge bedrag zou ter verificatie een overzicht van de cryptovalutawallet (waardoor uitgaven en inkomsten in cryptovaluta zichtbaar zijn) én de overboeking van het bedrag aan cryptovaluta op bankrekening waarmee de speler bij de kansspelaanbieder speelt verkregen moeten worden.

Stap 3. Risicoanalyse

De Kansspelautoriteit verwacht in het geval dat de bron van de middelen niet (geheel) geverifieerd kan worden dat de kansspelaanbieder het risico van de speler opnieuw bepaalt, de transactie eventueel meldt bij de FIU en de speler desnoods uitsluit van dienstverlening. Dat betekent niet

dat de zakelijke relatie met iedere speler zonder (sluitende) onderbouwing van de bron van de middelen zonder meer moet worden beëindigd. De kansspelaanbieder moet daarvoor een risicoanalyse maken, waarbij ook factoren als de omvang van de transactie en de (gedrags)historie van de speler van invloed kunnen zijn op het risico van de speler.

De kansspelaanbieder hoeft in de risicoanalyse niet te bewijzen dat er geen sprake is van een risico op witwassen, maar moet de aannemelijkheid hiervan wel navolgbaar maken. Dat kan ook wanneer er geen (sluitende) onderbouwing is. Beheersmaatregelen zoals tijdelijke verscherpte transactiemonitoring kunnen het risico ook verkleinen. De risicoanalyse maakt duidelijk hoe het witwasrisico wordt gemitigeerd.

3.7 Verscherpt cliëntenonderzoek

In sommige situaties moet een kansspelaanbieder een verscherpt cliëntenonderzoek uitvoeren. Het gaat hier bijvoorbeeld om:

- inwoners van geografische gebieden met een hoger risico⁷⁰
- politiek prominente personen (PEP's)⁷¹

3.7.1 Inwoners van geografische gebieden met een hoger risico

Hoewel de vergunning alleen geldig is om in of vanuit Nederland kansspelen aan te bieden, betekent dit niet automatisch dat spelers woonachtig buiten Nederland, zich niet kunnen inschrijven bij een kansspelaanbieder.

Kansspelaanbieders dienen dus onderzoek te doen naar het geografische risico van cliënt, wat in ieder geval betekent dat zij onderzoek dienen te doen of cliënten woonachtig zijn in een hoog risico gebied. Indien dat het geval is, dient de aanbieder dit geografische risico mee te nemen in de risicoanalyse van cliënt en dient zij mogelijk verscherpt cliëntenonderzoek te doen.

Een aanbieder heeft bij het inschatten van het landenrisico de vrijheid om haar eigen afweging te maken. Hierbij kan worden gekeken naar het overzicht van staten die zijn aangewezen door de Europese Commissie als staten met een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme. Deze is te vinden op de website van de Europese Commissie. Verder houdt de instelling ook rekening met andere landen en gebieden die een hoog risico kunnen opleveren. Een aanbieder dient ook rekening te

⁷⁰ Artikel 8, eerste lid, onderdeel b, van de Wwft

⁷¹ Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, derde sub, van de Wwft

houden met publicaties van Financial Action Task Force (FATF) waarin zij verschillende risicolanden en gebieden identificeert die in onvoldoende mate een systeem ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering hebben opgezet. De publicaties zijn te vinden op de website van FATF en worden jaarlijks in februari, juni en oktober herzien (indien daar aanleiding voor is). Van instellingen wordt verwacht dat zij op de hoogte zijn van de inhoud van deze publicaties en gepaste maatregelen treffen indien dat nodig mocht zijn. Ook landen waartegen de VN of de EU sancties hebben uitgevaardigd, worden als hoogrisicolanden beschouwd. Daarbij geldt dat een landenstatus niet statisch is en de Kansspelautoriteit verwacht dat kansspelaanbieders beschikken over adequate systemen om te toetsen of het land waarin de speler woonachtig is staat aangemerkt als een land met een verhoogd risico op witwassen en de landeninformatie actueel te houden.

Aanbieders van online kansspelen kunnen bij het inschatten van geografisch risico van cliënt ook onderzoeken of het IP-adres, dat gebruikt wordt voor deelname aan de vergunde kansspelen, afkomstig is uit een geografisch gebied met een hoger risico. Een inwoner van Nederland die tijdens een buitenlandse vakantie vanuit een geografisch gebied met hoger risico tijdelijk inlogt op zijn of haar account is echter niet direct een hoger risico.

3.7.2 Politiek prominente personen (PEP's)

Een verscherpt cliëntenonderzoek is verplicht voor PEP's⁷² en diens familieleden en naast geassocieerden.⁷³ Wie kwalificeert als PEP⁷⁴, familielid van een PEP⁷⁵ of naast geassocieerden van een PEP⁷⁶ staat in het Uitvoeringsbesluit Wwft. Het gaat om zowel binnenlandse als buitenlandse PEP's.

De reden voor een verscherpt cliëntenonderzoek is dat PEP's risico's met zich meebrengen op het gebied van corruptie en reputatieschade. Dit is vooral het geval bij PEP's afkomstig uit landen waar corruptie veelvoorkomend is. Publieke functies die op een lager niveau dan nationaal niveau worden uitgeoefend worden niet als PEP aangemerkt.⁷⁷

3.7.3 Passende risicobeheersystemen

De kansspelaanbieder moet over passende risicobeheersystemen beschikken om vast te stellen of de speler een PEP is.⁷⁸ Instellingen kunnen op verschillende manieren uitzoeken of zij te maken hebben met een PEP en wat de status van de PEP is. Allereerst zal de instelling gebruik kunnen maken van informatie die uit het cliëntenonderzoek is verkregen. De instelling kan echter ook gebruik maken van de diensten

72 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, derde sub, van de Wwft

73 Artikel 8, achtste lid, van de Wwft

74 Artikel 2, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Wwft

75 Artikel 2, derde lid, familieleden, Uitvoeringsbesluit Wwft

76 Artikel 2, derde lid, naast geassocieerden, Uitvoeringsbesluit Wwft

77 Artikel 2, tweede lid, Uitvoeringsbesluit Wwft

78 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel a, van de Wwft

van commerciële bedrijven die tegen betaling lijsten met PEP's beschikbaar stellen. Verder kan een instelling ook openbare bronnen raadplegen.

Wanneer een speler bij het aangaan of voorzetten van de zakelijke relatie een PEP blijkt te zijn, moet de kansspelaanbieder maatregelen (zie paragraaf 3.7.2) nemen.⁷⁹ Bij het aangaan van een zakelijke relatie gaat het om een speler met wie nog geen zakelijke relatie was en die bij het aangaan van die relatie een PEP blijkt te zijn. Bij het voortzetten van een zakelijke relatie gaat het om een speler met wie al een zakelijke relatie was en die tijdens de duur van die relatie PEP wordt.⁸⁰

De kansspelaanbieder moet voorafgaand aan het aangaan van de zakelijke relatie vaststellen of de speler een PEP is. De Kansspelautoriteit verduidelijkt hierbij dat de speler niet mag deelnemen aan kansspelen voordat dit is vastgesteld. Dat betekent dat er geen transacties (zie paragraaf 4.1) mogen worden uitgevoerd.

Daarnaast moet periodiek tijdens de duur van de zakelijke relatie worden getoetst of de speler een PEP is geworden. De wijze waarop dit gebeurt, kan verschillen per kansspelaanbieder en is afhankelijk van de risico's in een concreet geval.⁸¹ Met andere woorden, voor iemand, die op het moment van het aangaan van de zakelijke relatie nog geen PEP was, ontstaat de verplichting om te controleren of hij ondertussen een PEP is geworden als daar aanleiding voor is. Hierbij kan gedacht worden aan een verscherpt cliëntenonderzoek of inlichtingen omtrent de bron van middelen die duiden op een mogelijke PEP.

3.7.4 Maatregelen bij PEP's

Wanneer een speler bij het aangaan of voorzetten van de zakelijke relatie een PEP blijkt te zijn, moet de kansspelaanbieder de drie maatregelen nemen.⁸² Alle maatregelen ten aanzien van PEP's gelden ook voor familieleden en naast geassocieerden van PEP's.⁸³

79 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, van de Wwft

80 Artikel 8, negende lid, van de Wwft

81 Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn, D, memorie van antwoord

82 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, van de Wwft

83 Artikel 8, achtste lid, van de Wwft

Maatregel 1. Toestemming hoger leidinggevend personeel

Voor het aangaan of voortzetten van de zakelijke relatie moet toestemming⁸⁴ worden verkregen van personen die deel uitmaken van het hoger leidinggevend personeel.⁸⁵ Het hoger leidinggevend personeel zijn personen die:

- het dagelijks beleid bepalen;⁸⁶
- personen werkzaam onder verantwoordelijkheid van de kansspelaanbieder, die een leidinggevende functie vervullen direct onder het niveau van de dagelijks beleidsbepalers en die verantwoordelijk zijn voor natuurlijke personen wier werkzaamheden van invloed zijn op de blootstelling van de kansspelaanbieder aan de risico's op witwassen.⁸⁷

Er moet bij het hoger leidinggevend personeel sprake zijn van:⁸⁸

- voldoende kennis van de blootstelling van een instelling aan het risico op witwassen;
- voldoende anciënniteit en senioriteit om beslissingen hierover te nemen;
- advisering van het bestuur over de Wwft;
- personen die (eind) verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden die het risicoprofiel van de instelling ten aanzien van witwassen beïnvloeden.

Naast de verantwoordelijke bestuurder van een kansspelaanbieder, kan het bijvoorbeeld ook gaan om de leidinggevende van een compliance afdeling. Als het hoger leidinggevend personeel niet 24 uur per dag beschikbaar is om toestemming te geven, kan dit betekenen dat sommige potentiële spelers vertraging zullen ondervinden voordat ze kunnen deelnemen aan het kansspelaanbod (of voordat ze te horen krijgen dat geen relatie wordt aangegaan).

Maatregel 2 en 3. Bron van de middelen en verscherpte controle

Een kansspelaanbieder moet bij een PEP passende maatregelen treffen om de bron van de middelen vast te stellen.⁸⁹ Het nemen van passende maatregelen om de bron van de middelen vast te stellen, gaat verder dan het onderzoeken van de bron van de middelen in een standaard cliëntenonderzoek⁹⁰. Een kansspelaanbieder moet een PEP aan een doorlopende en verscherpte controle onderwerpen.⁹¹ Dat kan, afhankelijk van het risico, een intensieve transactiemonitoring betekenen.⁹²

84 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, eerste sub, van de Wwft

85 Artikel 1, eerste lid, onderdeel 'hoger leidinggevend personeel'. Dit is een andere definitie dan het hoger leidinggevend personeel zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid jo. zesde lid van het Uitvoeringsbesluit Wwft. De nota van toelichting onder paragraaf 4.2 bepaalt dat in dat geval onder het hoger leidinggevend personeel het statutair bestuur moet worden verstaan.

86 Artikel 1, eerste lid, onderdeel 'hoger leidinggevend personeel' onder a, van de Wwft

87 Artikel 1, eerste lid, onderdeel 'hoger leidinggevend personeel' onder b, van de Wwft

88 Memorie van toelichting, Kamerstukken TK, 34 808, nr. 3, pagina 31, 55 en 56

89 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, tweede sub, van de Wwft

90 Memorie van toelichting, Kamerstukken TK, 34 808, nr. 3, pagina 56

91 Artikel 8, vijfde lid, onderdeel b, derde sub, van de Wwft

92 Memorie van toelichting, Kamerstukken TK, 34 808, nr. 3, pagina 56

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat hoewel voor elke PEP een verscherpt cliëntenonderzoek moet plaatsvinden, dit cliëntenonderzoek niet voor elke PEP hetzelfde hoeft te zijn. De maatregelen worden afgestemd op het risico van de PEP waarbij bijvoorbeeld wordt gekeken naar:

- de soort publieke functie van de PEP;
- het land waaruit de PEP afkomstig is;
- de transacties die de PEP uitvoert.

Voorbeelden van lager risico

Bij onderstaande voorbeelden wordt ervan uitgegaan dat dat er geen andere hoog risico indicatoren spelen.

- een binnenlandse PEP die relatief kleine girale transacties uitvoert kan als laag risico worden beschouwd. Dit geldt ook voor familieleden en naast geassocieerden van deze PEP
- een binnenlandse PEP die relatief kleine chartale transacties uitvoert zonder opvallende coupures kan als laag risico worden beschouwd. Dit geldt ook voor familieleden en naast geassocieerden van deze PEP (alleen van toepassing op een speelcasino)
- een buitenlandse PEP die op bezoek is in Nederland (bijvoorbeeld op vakantie) en incidenteel relatief kleine transacties verricht (alleen van toepassing op een speelcasino)
- de meerderjarige familieleden van een PEP die geen opvallende transacties verrichten, zoals het af en toe inzetten van kleine bedragen.

Bij een lager risico zou de verificatie van informatie ook kunnen plaatsvinden door middel van het raadplegen van openbare bronnen of een verklaring van de PEP, waarin de PEP zijn/haar speelbudget aangeeft. Door middel van speellimieten kan dit risico worden beheerst. In een speelcasino kan dit door middel van handmatige monitoring. Andere passende maatregelen zijn ook mogelijk zolang de kansspel-aanbieder laat zien dat deze in lijn zijn met het mogelijke witwasrisico dat de PEP vertegenwoordigt. De hoogte van de (voorgenomen) transacties is hierbij een belangrijke indicator.

3.7.5 Maatregelen na een PEP-status

Een kansspelaanbieder moet ook passende beheersmaatregelen treffen voor het geval dat de speler niet langer een politiek prominente functie heeft. Deze maatregelen gelden voor minimaal 12 maanden en in ieder geval tot deze persoon niet langer het hoger risico met zich brengt dat hoort bij PEP's.⁹³ De beheersmaatregelen worden afgestemd op het risico van de PEP waarbij wordt gekeken

- de voormalige publieke functie van de PEP;
- de politieke invloed die de PEP nog heeft;

- het land waaruit de PEP afkomstig is;
- de transacties die de PEP uitvoert.

Wat betreft de politieke invloed die de PEP nog heeft verduidelijkt de Kansspelautoriteit hierbij dat dit in ieder geval moet worden meegewogen en schriftelijk worden vastgelegd door de kansspelaanbieder. De Kansspelautoriteit realiseert zich dat de kansspelaanbieder hier alleen een inschatting van kan maken omdat informatie over hoeveel invloed een voormalig PEP nog heeft vaak niet openbaar beschikbaar is.

3.8 Het beëindigen van de zakelijke relatie

Wanneer niet kan worden voldaan aan de verplichtingen uit het cliëntenonderzoek, verbiedt de Wwft om de zakelijke relatie aan te gaan⁹⁴ of is de kansspelaanbieder verplicht om de zakelijke relatie te beëindigen.⁹⁵ Voorafgaand aan de zakelijke relatie kan dit bijvoorbeeld het geval zijn als de identiteit van de speler niet geverifieerd kan worden. Tijdens de zakelijke relatie kan dit bijvoorbeeld als blijkt dat de speler geen of onvoldoende informatie wil geven over de bron van de middelen of als de eisen aan cliëntenonderzoeken worden verscherpt door interne en/of externe ontwikkelingen. Tot een feitelijke vaststelling dat een bepaalde transactie witwassen of terrorismefinanciering is, kan een instelling niet of nauwelijks komen. Het betreft dan een ongebruikelijke transactie, die de instelling kan uitvoeren en vervolgens moet melden bij de FIU.

Om te waarborgen dat de relatie op een adequate manier wordt beëindigd, verwacht de Kansspelautoriteit dat de kansspelaanbieder een beëindigingsprocedure opstelt. Hierin is aangegeven onder welke omstandigheden en volgens welke werkwijze de relatie met de speler wordt beëindigd. Dit kan bijvoorbeeld worden opgenomen in het anti-witwasbeleid.

3.8.1. Het heropenen van de beëindigde relatie

Een speler wiens relatie is beëindigd, heeft geen mogelijkheid meer om zich aan te melden.⁹⁶ Indien een speler zich opnieuw wil inschrijven nadat de aanbieder de relatie eerder heeft beëindigd op grond van de Wwft, dient de aanbieder opnieuw een risico-inschatting te maken van cliënt en te beoordelen of hij de zakelijke relatie met cliënt wil aangaan. Het ligt voor de hand dat een aanbieder, indien de zakelijke relatie wordt aangegaan, verscherpt cliëntenonderzoek verricht en de transacties van cliënt intensief monitort.

94 Artikel 5, eerste lid, onderdeel a jo. onderdeel b, van de Wwft

95 Artikel 5, derde lid, van de Wwft

96 Artikel 4.22 Besluit Koa

Indien cliënt zich binnen vijf jaar na het beëindigen van de zakelijke relatie inschrijft, zal de aanbieder nog over gegevens van cliënt beschikken. De gegevens die een aanbieder nog heeft, kan hij onder andere gebruiken voor de identificatie en verificatie van de identiteit van cliënt en voor het maken van een risico-inschatting. Gegevens ouder dan vijf jaar dienen te zijn vernietigd. Ook een eventuele FIU-melding mag niet langer dan vijf jaar worden bewaard.⁹⁷

4 Het melden van ongebruikelijke transacties

4.1 Transacties

Een transactie is een handeling of samenstel van handelingen van of voor de speler waarvan de kansspelaanbieder in het kader van haar kansspelaanbod heeft kennisgenomen.⁹⁸

Voorbeelden online kansspelen

- transacties van de cliënt naar de speelrekening zoals stortingen;
- transacties van de speelrekening naar de tegenrekening zoals uitbetalingen;
- transacties van de speelrekening naar het kansspelaanbod zoals inzetten;
- transacties van het kansspelaanbod naar de speelrekening zoals speelwinst;
- Gratis deelnames en bonussen.⁹⁹

Voorbeelden speelcasino

- girale transacties die worden uitbetaald (overgeboekt) op de rekening van de speler;
- girale transacties waarmee speelpenningen worden aangekocht;
- chartale transacties waarmee speelpenningen worden aangekocht;
- chartale transacties die in depot worden genomen.

4.2 Transacties die (niet) gemeld moeten worden

De Kansspelautoriteit verduidelijkt dat het bij een girale betalingstransactie voor een bedrag van €15.000 of meer gaat om transacties van en naar de speelrekening, dus stortingen en uitbetalingen.¹⁰⁰ Transacties tussen de speelrekening en het kansspelaanbod (inzetten en winsten) voor een bedrag van €15.000 of meer hoeven niet onder de objectieve indicator gemeld te worden. Transacties tussen de speelrekening en het kansspelaanbod kunnen eventueel subjectief gemeld worden, als daar reden toe is. Hiervoor geldt geen grensbedrag.

4.3 Objectieve en subjectieve indicatoren

Of een transactie ongebruikelijk is, wordt beoordeeld aan de hand van objectieve en subjectieve indicatoren. Bij een objectieve indicator moet de kansspelaanbieder melden. De subjectieve indicator verplicht de kansspelaanbieder om een transactie te melden als er aanleiding is om te veronderstellen dat de transactie verband kan houden met witwassen of financiering van terrorisme. De kansspelaanbieder zal daarom moeten beoordelen of een bepaalde transactie gemeld moet worden onder

⁹⁸ Artikel 1, eerste lid, aanhef, onder transactie, van de Wwft

⁹⁹ Toelichting op artikel 4.25, eerste lid van het Besluit Koa

¹⁰⁰ De Kansspelautoriteit begrijpt dat een opname van €15.000 of meer meestal geen witwasrisico oplevert maar benadrukt dat de wetgever nu eenmaal heeft bepaald dat dit objectief moet worden gemeld.

de subjectieve indicator. Kansspelaanbieders hebben daarmee een eigen verantwoordelijkheid voor het adequaat melden van ongebruikelijke transacties.

4.3.1 Objectieve indicatoren

Indicatoren speelcasino en online kansspelen

Objectief

- Transacties die in verband met witwassen gemeld zijn bij de politie of het Openbaar Ministerie¹⁰¹
- Een girale betalingstransactie voor een bedrag van € 15.000,- of meer¹⁰²

Subjectief

- Een transactie waarbij de kansspelaanbieder aanleiding heeft om te vermoeden dat deze verband kan houden met witwassen of financieren van terrorisme¹⁰³

Meldingen zakelijke relatie

- Wanneer bij het aangaan van de zakelijke relatie niet kan worden voldaan aan de verplichtingen uit het cliëntenonderzoek én er indicaties zijn dat de speler betrokken is bij witwassen¹⁰⁴
- Een beëindiging van de zakelijke relatie, omdat niet kan worden voldaan aan de verplichtingen uit het cliëntenonderzoek én waarbij er aanwijzingen zijn dat de speler betrokken is bij witwassen¹⁰⁵

Aanvullende objectieve indicatoren speelcasino¹⁰⁶

- Een transactie voor een bedrag van € 10.000,- of meer, betaald aan of door tussenkomst van de kansspelaanbieder in contanten, met cheques, een vooraf betaald betaalinstrument (prepaid card) of buitenlandse valuta
- Het in depot nemen van munten, bankbiljetten of andere waarden voor een bedrag van € 10.000,- of meer

De Kansspelautoriteit verduidelijkt bij objectieve indicatoren met een grensbedrag, dat de wetgever een grensbedrag voor transacties bepaalt gezien de risico's op witwassen die hiermee samenhangen. Er is sprake van een samenstel van handelingen als de transacties als de transacties binnen 24 uur het grensbedrag bereiken. Het gaat voor de duidelijkheid om transacties die binnen 24 uur plaatsvinden en deze zijn dus niet beperkt zijn tot één kalenderdag. Indien een speler tussen 23:00 en 01:30 uur twee keer 14.500 euro stort, is er sprake van overschrijding van het grensbedrag en dient de aanbieder dit als ongebruikelijke transactie te melden. Hiermee trekken we

101 Tabel 2, geheel onderaan de tabel, Uitvoeringsbesluit Wwft

102 Tabel 2, onder 'speelcasino' en onder 'kansspelen op afstand', Uitvoeringsbesluit Wwft

103 Tabel 2, onder 'speelcasino' en onder 'kansspelen op afstand', Uitvoeringsbesluit Wwft

104 Artikel 16, vierde lid, onderdeel a, van de Wwft

105 Artikel 16, vierde lid, onderdeel b, van de Wwft

106 Tabel 2, onder 'speelcasino', Uitvoeringsbesluit Wwft

het ook meteen gelijk voor speelcasino's en kansspelen op afstand. De kansspelaanbieder meldt transacties die het grensbedrag bereiken onder de objectieve indicator. Dit kan door het gehele bedrag, opgeteld, in één keer te melden bij de FIU.

De kansspelaanbieder meldt transacties die het grensbedrag bereiken onder de objectieve indicator. Wanneer een kansspelaanbieder een samenstel van handelingen ziet waarbij over meerdere dagen het objectieve grensbedrag wordt bereikt dan kan de kansspelaanbieder overwegen dit te melden onder de subjectieve indicator.

4.3.2 Subjectieve indicatoren

Bij het beoordelen van subjectieve indicatoren is de context – in tegenstelling tot bij objectieve indicatoren – belangrijk. Een subjectieve indicator kan een enkele gedraging zijn of een combinatie van factoren en gedragingen van de klant. Enkele voorbeelden van subjectieve indicatoren van een ongebruikelijke transactie zijn (niet limitatief):

- een speler weigert te verklaren over de herkomst van het geld;
- afwezigheid van bepaalde documentatie ter verantwoording, zoals bankafschriften, koopovereenkomsten et cetera;
- het opzettelijk samenspannen met een andere speler, bijvoorbeeld bij poker of weddenschappen;
- bij speelcasino's: het inwisselen van kleine coupures voor spelpenningen en na niet of heel weinig spelen inwisselen in grote coupures (of omgekeerd);
- bij online aanbieders: het aanmaken van online gokaccounts via misbruik van persoonlijke gegevens van derden. Dit kan zowel met als zonder medeweten van derden worden gedaan;
- vermoedens van enige vorm van andere fraude.

4.4 De meldplicht

Kansspelaanbieders zijn verplicht om ongebruikelijke transacties, zowel voorgenomen als uitgevoerde, te melden bij de FIU.¹⁰⁷ Hierbij hoeft een transactie alleen ongebruikelijk te zijn, de kansspelaanbieder hoeft niet te bewijzen dat sprake is van witwassen. Kansspelaanbieders moeten zelf contact zoeken met de FIU om toegang te krijgen tot het meldportaal.

De Wwft bepaalt welke gegevens er bij een melding moeten worden verstrekt.¹⁰⁸ Deze gegevens zijn van belang voor de FIU om een transactie te kunnen analyseren. De FIU onderzoekt de melding van de kansspelaanbieders en verklaart deze, zodra hier voldoende aanleiding voor is, verdacht. Informatie over verdacht verklaarde

¹⁰⁷ Artikel 16, eerste lid, van de Wwft

¹⁰⁸ Artikel 16, tweede lid jo. vierde lid, van de Wwft

transacties draagt de FIU over aan opsporingsinstanties en/of inlichtingen- en veiligheidsdiensten zodat deze kunnen worden gebruikt bij de opsporing of vervolging voor witwassen en andere strafbare feiten.

Het kan voorkomen dat een kansspelaanbieder na het melden van een ongebruikelijke transactie wordt benaderd door de FIU¹⁰⁹, de politie of het OM. Zij willen dan meer weten over de betreffende transactie, het transactieverleden en de informatie die het cliëntenonderzoek heeft opgeleverd. Transactiemonitoring van verrichte transacties en de vastlegging hiervan is dus niet alleen van belang bij het voorkomen van witwassen maar ook bij de opsporing en vervolging van witwassen.

4.5 Meldtermijn

In de praktijk moet er binnen veertien dagen worden gemeld, en zoveel eerder als mogelijk.¹¹⁰ Een kansspelaanbieder kan naar aanleiding van een recente transactie ook transacties uit een verder verleden alsnog als ongebruikelijk beoordelen. Dit heeft dan betrekking op transacties die eerder zijn vastgelegd, maar niet zijn gemeld bij de FIU omdat deze op dat moment geen verband leken te houden met witwassen. De termijn van veertien dagen gaat in vanaf het moment dat de kansspelaanbieder bekend is geworden met de ongebruikelijkheid van de transactie. De kansspelaanbieder moet dan alsnog een melding doen over de eerdere transacties.

4.6 Zakelijke relatie verbreken bij ongebruikelijke transacties?

De kansspelaanbieder hoeft de zakelijke relatie met de speler niet te beëindigen als de speler ongebruikelijke transacties verricht. Ook een vordering van het OM betekent niet dat de zakelijke relatie beëindigd moet worden. Dat geldt ook voor een melding van de FIU dat een gemelde transactie verdacht is verklaard. De FIU kan transacties verdacht verklaren als gevolg van eigen onderzoek (inclusief buitenland-verzoeken), een match met het VROS-register (Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten), een verzoek van de Landelijk Officier van Justitie of een match met bestanden van het CJIB (Centraal Justitieel Incassobureau). Dat betekent dat een gemelde transactie van een kansspelaanbieder verdacht kan worden verklaard als gevolg van de persoon van de melding, niet de specifieke transactie. Zie paragraaf 3.8 voor wanneer de zakelijke relatie wel beëindigd moet worden.

Regelmatige meldingen over een speler of een vordering van het OM kunnen wel reden zijn om een verscherpt cliëntenonderzoek in te stellen of transacties extra te monitoren en eventuele aanvullende maatregelen nemen. Als het OM bij de vordering expliciet heeft aangegeven dat de speler niet op de hoogte mag zijn van het feit dat er een strafrechtelijk onderzoek loopt, dan kan de kansspelaanbieder alleen maatregelen nemen die niet door de speler worden opgemerkt. De meldplicht blijft gelden voor spelers op wie de vordering ziet.

¹⁰⁹ Artikel 17 van de Wwft

¹¹⁰ Memorie van toelichting, Kamerstukken TK, 31 238, nr.3, artikel 16

4.7 Een anoniem meldkanaal voor werknemers

Een kansspelaanbieder moet een specifiek, onafhankelijk kanaal hebben, dat past bij de aard en omvang van de kansspelaanbieder, dat werknemers de mogelijkheid biedt om een overtreding van de Wwft intern en op anonieme wijze te melden.¹¹¹

Een kansspelaanbieder mag werknemers die intern of aan de FIU een melding doen van een ongebruikelijke transactie of op verzoek van de FIU gegevens of inlichtingen verstrekken niet benadelen,¹¹² door bijvoorbeeld een demotie. Hierbij is aangesloten bij de bepalingen in de Wet Huis voor klokkenluiders.¹¹³

4.8 Wat betekent de vrijwaring?

Voor de kansspelaanbieder die een melding van een ongebruikelijke transactie doet geldt een strafrechtelijke en civielrechtelijke vrijwaring.

De strafrechtelijke vrijwaring houdt in dat de door de kansspelaanbieder gedane melding van een ongebruikelijke transactie niet kan worden gebruikt voor een opsporingsonderzoek of bewijs in een strafrechtelijk onderzoek tegen de kansspelaanbieder op het gebied van witwassen. Daarbij geldt wel de voorwaarde dat de melding te goeder trouw moet zijn gedaan. De kansspelaanbieder mag dus niet bewust hebben meegewerkt aan witwassen.¹¹⁴ De melding wordt ook niet gezien als een schending van de geheimhoudingsplicht in artikel 272 Wetboek van Strafrecht.¹¹⁵

De civielrechtelijke vrijwaring houdt in dat de kansspelaanbieder niet civielrechtelijk aansprakelijk is voor de schade die door een ander wordt geleden naar aanleiding van de door de kansspelaanbieder gedane melding. Daarbij geldt de voorwaarde dat de kansspelaanbieder redelijkerwijs moet hebben verondersteld te hebben gehandeld naar de verplichtingen in de Wwft.¹¹⁶

De vrijwaringen gelden zowel ten aanzien van de kansspelaanbieder als de daarin werkzame personen die hebben meegewerkt aan het doen van de melding of nadere inlichtingen hebben verstrekt aan de FIU.¹¹⁷

111 Artikel 20a van de Wwft

112 Artikel 20b van de Wwft

113 Artikel 658c, boek 7 van het Burgerlijk Wetboek jo. artikel 1, onder d, van de Wet Huis voor Klokkenluiders

114 Artikel 19, eerste lid, van de Wwft

115 Artikel 19, tweede lid, van de Wwft

116 Artikel 20, eerste lid, van de Wwft

117 Artikel 19, derde lid jo. artikel 20, tweede lid, van de Wwft

4.9 Wat betekent de geheimhoudingsplicht?

De kansspelaanbieder die een melding ongebruikelijke transactie heeft gedaan moet de melding en de daarbij behorende informatie geheimhouden. Dit geldt ook voor informatie die de kansspelaanbieder eventueel op een later tijdstip hierover verkrijgt van de FIU, de politie of het OM.¹¹⁸ De Kansspelautoriteit benadrukt dat de geheimhouding niet alleen ziet op het feit dat er aan de FIU is gemeld, maar ook op alle bijbehorende informatie.

De speler op wie de melding betrekking heeft wordt nooit over de melding ongebruikelijke transactie geïnformeerd, net zo min als derden. Hiervoor kan de kansspelaanbieder het recht van inzage¹¹⁹ buiten toepassing laten als dat nodig is om aan de geheimhouding te voldoen.¹²⁰ De geheimhoudingsplicht heeft zowel betrekking op de privacybescherming van de betreffende speler als op het goede verloop van een eventueel strafrechtelijk onderzoek.

4.9.1 Uitzondering op de geheimhoudingsplicht

Met het verstrekken van informatie aan de Kansspelautoriteit of opsporingsinstanties wordt de geheimhoudingsplicht niet geschonden.¹²¹ De geheimhoudingsplicht betekent niet dat de kansspelaanbieder geen informatie mag opvragen bij de speler. De kansspelaanbieder kan die informatie nodig hebben om te verzekeren dat de betreffende transactie(s) overeenkomen met de kennis die de hij heeft van de speler en diens risico-profiel. De geheimhoudingsplicht staat een waarschuwing van de kansspelaanbieder aan de speler ook niet in de weg, wanneer de kansspelaanbieder meent dat de speler onbedoeld het eigen beleid van de kansspelaanbieder overtreedt. Voorbeelden hierbij zijn het door een sporter inzetten op zijn of haar eigen wedstrijd of competitie (maar waarbij er bijvoorbeeld wordt ingezet op winst) of het invoeren van biljetten in een speelautomaat en deze zonder te spelen proberen om te wisselen voor andere biljetten (omdat de speler aangeeft onverwachts weg te moeten). De Kansspelautoriteit verduidelijkt daarbij dat het bij bovenstaande voorbeelden om een eenmalig incident moet gaan. De kansspelaanbieder kan niet de speler blijven waarschuwen bij transacties die ook kunnen duiden op witwassen. Het geven van een waarschuwing ontslaat de kansspelaanbieder ook niet van de meldplicht aan de FIU.

¹¹⁸ Artikel 23, eerste lid jo. tweede lid van de Wwft

¹¹⁹ Artikel 15, Algemene Verordening Gegevensbescherming

¹²⁰ Artikel 23, derde lid, van de Wwft

¹²¹ Memorie van toelichting, Kamerstukken TK, 34 808, nr. 3, pagina 62. Daarbij moet er sprake zijn van een doelverstrekking: in het kader van een door de Kansspelautoriteit uitgevoerd onderzoek naar de naleving van de Wwft.

5 Bewaren van bewijsstukken en opleiding

5.1 Bewaren

Er is een bewaarplicht voor bepaalde gegevens, zoals de gegevens die zijn verzameld voor de naleving van de verplichtingen van het cliëntenonderzoek.¹²² Deze informatie moet na het tijdstip van het beëindigen van de zakelijke relatie vijf jaar worden bewaard.¹²³

Voorbeelden beëindigen van de zakelijke relatie voor kansspelaanbieders

- Op verzoek van de speler
- Door de kansspelaanbieder:
 - bijvoorbeeld bij een uitsluiting van de speler op grond van de Wwft;
 - bijvoorbeeld bij een uitsluiting van de speler met een niet Wwft-gerelateerde oorzaak zoals bedreiging van de werknemers van de kansspelaanbieders;
 - bijvoorbeeld na een door de kansspelaanbieder te bepalen periode van inactiviteit.

Voorbeelden tijdelijk verbod (schorsing)

- Bij een tijdelijk verbod is er geen sprake van beëindiging van de inschrijving maar schorsing. Een schorsing kan wel overgaan in beëindiging van de zakelijke relatie.

Een tijdelijk verbod (schorsing) kan zijn:

- bijvoorbeeld op grond van de Wwft in afwachting van het ontvangen van documentatie tijdens een (verscherpt) cliëntenonderzoek;
- bijvoorbeeld bij een niet Wwft-gerelateerde oorzaak zoals een hit in CRUKS.

Ook alle informatie met betrekking tot meldingen van ongebruikelijke transacties moet worden vastgelegd.¹²⁴ Hiervoor geldt ook een bewaartermijn van vijf jaar na het tijdstip van het doen van de melding, of het tijdstip van de ontvangst van het bericht van de FIU.¹²⁵

5.2 Gegevensbescherming

Persoonsgegevens, verzameld op grond van de Wwft, worden alleen verwerkt met het oog op het voorkomen van witwassen en niet voor commerciële doeleinden of andere doeleinden die geen verband houden met het voorkomen van witwassen.¹²⁶

¹²² Artikel 33, eerste lid jo. tweede lid, van de Wwft

¹²³ Artikel 33, derde lid, van de Wwft

¹²⁴ Artikel 34, eerste lid, van de Wwft

¹²⁵ Artikel 34, tweede lid, van de Wwft

¹²⁶ Artikel 34a, eerste lid, van de Wwft

Een kansspelaanbieder informeert de speler voor het aangaan van de zakelijke relatie over de verplichtingen inzake het verwerken van persoonsgegevens op grond van de Wwft.¹²⁷ Een kansspelaanbieder vernietigt onmiddellijk de persoonsgegevens vijf jaar na het tijdstip van het beëindigen van de zakelijke relatie of de informatie over de melding van een ongebruikelijke transactie vijf jaar na het tijdstip van het doen van de melding, of het tijdstip van de ontvangst van het bericht van de FIU.¹²⁸

5.3 Opleiding

Een kansspelaanbieder zorgt ervoor dat haar werknemers en de dagelijkse beleidsbepalers bekend zijn met de bepalingen van de Wwft en periodiek opleiding krijgen om in staat te zijn ongebruikelijke transacties te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren.¹²⁹

Voorbeelden van opleidingen

- gecertificeerde opleidingen
- externe trainingen
- interne trainingen
- e-learning modules
- bewustwording-sessies

De Kansspelautoriteit verwacht dat opleidingen regelmatig worden aangeboden en worden geactualiseerd zodat werknemers op hoogte blijven van relevante ontwikkelingen en bewust blijven van Wwft-risico's. De inhoud en frequentie van opleidingen is afhankelijk van de functie die de werknemer heeft in de organisatie. Afhankelijk van de taken en verantwoordelijkheden kan bij sommige medewerkers worden volstaan met bewustwording-sessies of *e-learning* modules terwijl voor anderen een training of opleiding passender is. Door gevolgde opleidingen vast te leggen kan de kansspelaanbieder het kennisniveau binnen de organisatie vaststellen en daar waar nodig op acteren.

Zo zullen de compliancefunctie en de dagelijkse beleidsbepaler(s) die belast is (zijn) met de verantwoordelijkheid voor de naleving van de Wwft voldoende opleiding moeten krijgen om de verantwoordelijkheid te kunnen dragen. De personen uit het hoger leidinggevend personeel die toestemming geven voor het aangaan of voortzetten van de zakelijke relatie met een PEP moeten voldoende kennis hebben van de blootstelling aan het risico op witwassen om beslissingen hierover te nemen.

¹²⁷ Artikel 34a, tweede lid, van de Wwft

¹²⁸ Artikel 34a, derde lid, van de Wwft

¹²⁹ Artikel 35 van de Wwft

De Kansspelautoriteit verwacht van voorgenoemde drie groepen personen dat zij:

- voldoende op de hoogte zijn van wet- en regelgeving en het eigen anti-witwasbeleid
- actief sturen op de naleving van wet- en regelgeving en het eigen beleid
- aantoonbaar relevante opleidingen volgen.

6 Toezicht en handhaving

6.1 Toezicht en handhaving

De Kansspelautoriteit is door de wetgever aangewezen als toezichthouder op de naleving van de Wwft door kansspelaanbieders.¹³⁰ De Kansspelautoriteit kan diverse wetsartikelen uit de Wwft in een onderzoek controleren. Dit is afhankelijk van het ingeschatte risico op overtreding van het betreffende wetsartikel. Een belangrijk artikel waar de Kansspelautoriteit op controleert is het cliëntenonderzoek (artikel 3). Daarin wordt de ‘voortdurende controle van de zakelijke relatie’ benoemd¹³¹. De Kansspelautoriteit controleert deze bepaling door naar verschillende subonderdelen te kijken:

- a. Om een controle op de tijdens de duur van de zakelijke relatie verrichte transactie(s) uit te kunnen oefenen moet de transactie goed omschreven zijn. Dit omvat onder andere een beschrijving van de hoogte van het bedrag en de gebruikte betaalinstrumenten en/of betaalmethoden en de samenstelling van het bedrag bij contante betalingen;
- b. Om te verzekeren dat de transactie(s) overeenkomen met de kennis die de kansspelaanbieder heeft van de speler moet er onderzoek worden uitgevoerd. Dit omvat een keuze voor en inzet van onderzoeksmiddelen (zoals bijvoorbeeld een gesprek met de speler en externe (openbare) bronnen) om de transactie te onderzoeken. Een onderzoek naar de bron van de middelen kan hier onderdeel van uitmaken;
- c. Om te verzekeren dat de transactie(s) en de kennis die de kansspelaanbieder heeft van de speler overeenkomen met diens risicoprofiel moet er een risicoanalyse uitgevoerd worden. De bevindingen uit het onderzoek moeten worden meegewogen in de risicoanalyse. De beoordeling moet aansluiten op het onderzoek. Dat betekent dat navolgbaar is hoe tot een conclusie omtrent het risicoprofiel is gekomen.

De Kansspelautoriteit kan naar aanleiding van een geconstateerde overtreding van de Wwft informele maatregelen en formele sancties of maatregelen opleggen. Voorbeelden van informele maatregelen zijn bijvoorbeeld een normoverdragend gesprek en verscherpt toezicht. Deze maatregelen worden niet gepubliceerd. Formele sancties en maatregelen moeten worden gepubliceerd, zie daarvoor hieronder paragraaf 6.2.

¹³⁰ Artikel 1d, eerste lid, onderdeel f, van de Wwft

¹³¹ Artikel 3, tweede lid, onderdeel d van de Wwft

6.2 Openbaarmaking

Als de Kansspelautoriteit naar aanleiding van een geconstateerde overtreding van de Wwft een sanctie of maatregel oplegt dan geldt de verplichting dit besluit te publiceren of openbaar te maken.¹³² Voor de Wwft geldt dat de Kansspelautoriteit een waarschuwing of verklaring kan publiceren.¹³³ Daarnaast kan de Kansspelautoriteit een bestuurlijke sanctie opleggen. Een bestuurlijke sanctie is een aanwijzing, last onder dwangsom, boete of functieverbod.¹³⁴ Besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie¹³⁵ worden in beginsel openbaar gemaakt als het besluit onherroepelijk is geworden. Dat betekent dat de kansspelaanbieder geen bezwaar of (hoger) beroep meer tegen het besluit kan instellen.¹³⁶ De Kansspelautoriteit neemt de uitzonderingen op openbaarmaking mee in haar openbaarmakingsbesluit.¹³⁷ Openbaarmakingsbesluiten op grond van de Wwft worden niet openbaar gemaakt, alleen het besluit tot het opleggen van de bestuurlijke sanctie wordt openbaar gemaakt, inclusief het eventuele besluit op bezwaar.

De Kansspelautoriteit kan, indien niet of niet meer aan de Wwft wordt voldaan, ook de vergunning intrekken op grond van de Wok.¹³⁸ In dat geval worden het besluit tot het intrekken van de vergunning en het openbaarmakingsbesluit openbaar.

Overzicht openbaarmaking

Sanctie of maatregel	Besluit sanctie of maatregel z.s.m. openbaar	Besluit sanctie of maatregel openbaar na onherroepelijkheid	Besluit openbaarmaking openbaar
Waarschuwing	Ja	n.v.t.	Nee
Verklaring	Ja	n.v.t.	Nee
Vergunning intrekken	Ja	n.v.t.	Ja
Aanwijzing	Nee	Ja	Nee
Last onder dwangsom	Nee, tenzij de last is verbeurd ¹³⁹	Ja, bij een last die niet is verbeurd	Nee
Boete	Nee, tenzij de boete ziet op ernstige overtredingen ¹⁴⁰	Ja, bij overige overtredingen	Nee
Functieverbod	Nee	Ja	Nee
Besluit op bezwaar	Nee, tenzij de last is verbeurd of de boete ziet op ernstige overtredingen ¹⁴¹	Ja	Nee

¹³² Artikel 32e jo. 32f, van de Wwft

¹³³ Artikel 32e van de Wwft

¹³⁴ Artikel 32f, derde lid, van de Wwft

¹³⁵ Artikel 32f, eerste lid, van de Wwft

¹³⁶ Artikel 32f, eerste lid, van de Wwft

¹³⁷ Artikel 32g, eerst en twee de lid, van de Wwft

¹³⁸ Artikel 4c jo artikel 31d, eerste lid, onderdeel b, van de Wok

¹³⁹ Artikel 32f, vijfde lid, van de Wwft

¹⁴⁰ Artikel 32f, vierde lid, van de Wwft

¹⁴¹ Artikel 32f, zesde lid, van de Wwft

De Kansspelautoriteit plaatst de besluiten op haar website voor een periode van vijf jaar na openbaarmaking van het besluit.¹⁴²

6.3 Het openbaar ministerie (OM)

Het OM kan besluiten om een kansspelaanbieder strafrechtelijk te vervolgen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het niet melden van een ongebruikelijk transactie, terwijl de kansspelaanbieder wel bekend is met het niet gebruikelijk zijn van de transactie. Ook als een kansspelaanbieder een onvolledige melding over een ongebruikelijke transactie heeft ingediend of in het kader van het cliëntenonderzoek onvoldoende inspanningen heeft verricht kan zij hierop strafrechtelijk worden aangesproken.

¹⁴² Artikel 32f, zevende lid, van de Wwft

Afzendinggegevens

Kansspelautoriteit

Anna van Buerenplein 45A

2595 DA Den Haag

Postbus 298

2501 CG Den Haag

www.kansspelautoriteit.nl